

ΖΑΠΠΕΙΟΝ ΑΠΡΙΛΙΟΣ 1949

ΑΡΧΗ
ΕΚΔΟΣΕΩΝ
ΣΤΟΡΙΑΣ

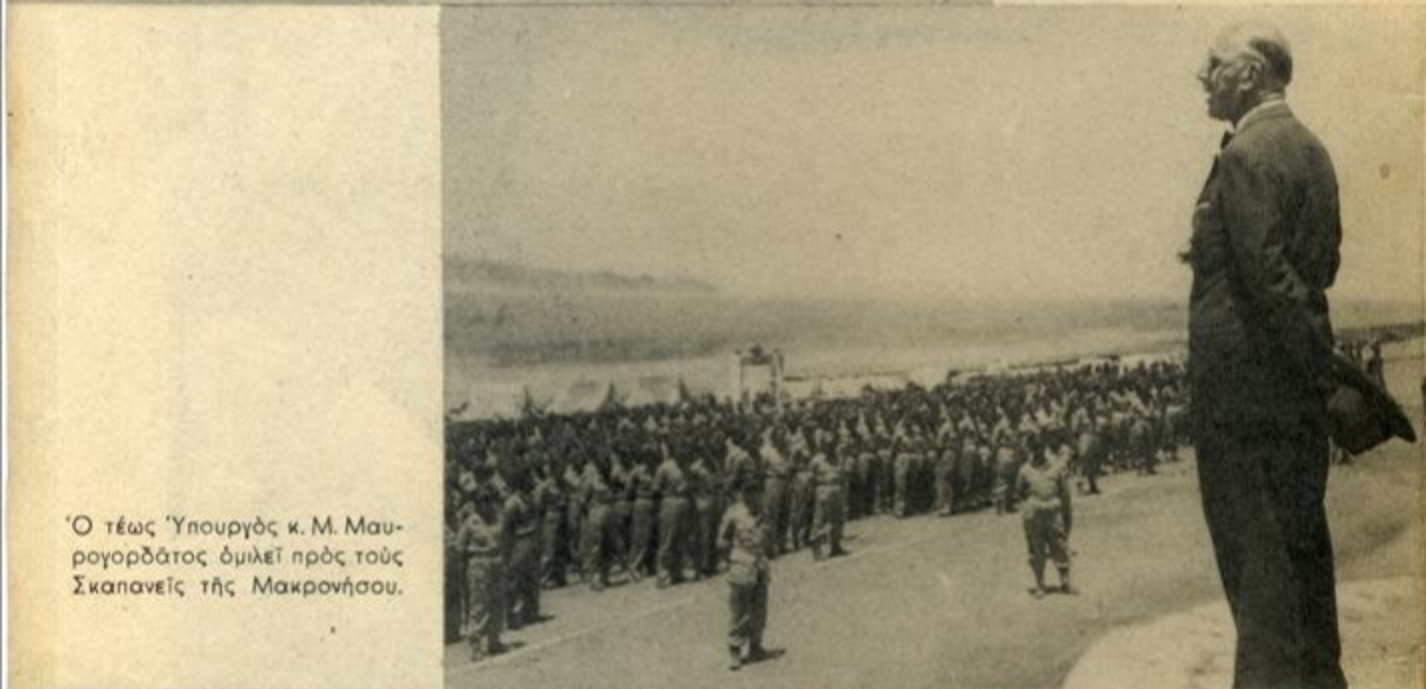
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΗ
ΕΚΘΕΣΙΣ

"ΜΑΚΡΟΝΗΣΟΣ"

Ὁ τέως Ὑπουργὸς
κ. Γ. Στράτος, ὁμιλεῖ
πρὸς τοὺς Σκαπανεῖς
τῆς Μακρονήσου.

Ὁ τέως Ὑπουργὸς κ. Μ. Μαυρογορδάτος ὁμιλεῖ πρὸς τοὺς
Σκαπανεῖς τῆς Μακρονήσου.

Ὁ Ναύαρχος κ. Ἄλ.
Σακελλαρίου ὁμιλεῖ
πρὸς τοὺς σκαπανεῖς
τῆς Μακρονήσου.

ΦΗ 8/1

"ΜΑΚΡΟΝΗΣΟΣ"

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΚΘΕΣΙΣ
ΖΑΠΠΕΙΟΝ ΑΠΡΙΛΙΟΣ 1949

Η ΕΚΘΕΣΗ ΑΥΤΗ ΩΡΓΑΝΩΘΗ ΑΠΟ
ΤΟΥΣ ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΟΥΣ ΜΑΣ, ΚΑΤΕ-
ΣΚΕΥΑΣΘΗ ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΑ ΑΠΟ
ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΟΥΣ, ΥΠΑΞΙΩΜΑΤΙΚΟΥΣ
ΣΤΡΑΤΙΩΤΕΣ, ΝΑΥΤΕΣ ΚΑΙ ΑΕΡΟΠΟ-
ΡΟΥΣ ΜΑΚΡΟΝΗΣΙΩΤΕΣ ΚΙ' ΑΦΙΕΡΩ-
ΝΕΤΑΙ ΑΠΟ ΟΛΟΚΛΗΡΟ ΤΟ ΝΗΣΙ ΣΤΗΝ
ΠΑΤΡΙΔΑ, ΣΑΝ ΕΛΑΧΙΣΤΟ ΔΕΙΓΜΑ
ΕΥΓΝΩΜΟΣΥΝΗΣ, ΠΟΥ ΤΗΣ ΧΡΩΣΤΑ-
ΜΕ, ΓΙΑΤΙ ΜΑΣ ΕΔΕΙΞΕ ΤΗΝ ΑΛΗΘΕΙΑ.
ΓΙΑΤΙ ΜΑΣ ΕΒΓΑΛΕ ΑΠΟ ΤΟ ΒΟΥΡΚΟ
ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΡΟΔΟΣΙΑΣ.
ΓΙΑΤΙ ΜΑΣ ΑΠΟΚΑΤΕΣΤΗΣΕ ΣΤΗΝ
ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ ΚΑΙ
ΣΤΗΝ ΣΥΝΕΙΔΗΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Όταν μετά τὸ Δεκεμβριανὸ Κίνημα καὶ τὴ Βάρκιζα ἄρχισε ἡ συγκρότησις τοῦ Ἐθνικοῦ μας Στρατοῦ, ἐξεδηλώθηκαν σοβαρὰ κρούσματα ἀπειθαρχίας καὶ ἐπίμονες κομμουνιστικὲς προσπάθειες πρὸς διάλυσιν τούτου καὶ προσχώρησιν τῶν ὀπλιτῶν στὶς τάξεις τῶν Κομμουνιστῶν.

Ἦταν τὰ μικρόβια μιᾶς μεταδοτικῆς ἀρρώστειας ποῦ ἐκαλλιέργησε ὁ Σλαβικὸς Κομμουνισμὸς στὸ ἔδαφος τῆς δούλης Πατρίδος μας μὲ τὸ σπόρο τῆς ἀθλιότητος καὶ τὸν πόθο τῆς Ἐλευθερίας.

Ἡ Στρατιωτικὴ Ἑγεία, γιὰ νὰ προλάβῃ εὐρύτερη ἐπέκταση καὶ βαθύτερη διείσδυση τῆς διαβρωτικῆς καὶ διαλυτικῆς δράσεως τῶν κομμουνιστῶν, ἡ ὁποία ἀπειλοῦσε ὄχι μόνον τὴ μαχητικὴ ἰκανότητα τοῦ Στρατοῦ μας, ἀλλὰ καὶ τὰ ἴδια του τὰ θεμέλια, ἀποφάσισε νὰ ξεχωρίσῃ καὶ νὰ ἔχῃ ὑπὸ εἰδικὴν ἐπιτήρησιν τοὺς ὀπλίτες καὶ ἀξιωματικούς, γιὰ τοὺς ὁποίους λόγῳ τῆς παλαιᾶς των δράσεως καὶ ἰδίως κατὰ τὴν Κατοχήν, ἢ τὸ Κίνημα, ὑπῆρχαν σοβαρὲς ὑπόνοιες.

Κάτω ἀπ' αὐτὲς τὶς συνθήκες σχηματίσθησαν τρία τάγματα, ἀντίστοιχα πρὸς τὰ τότε ὑφιστάμενα τρία Σώματα Στρατοῦ, στὰ ὁποῖα θὰ συγκεντροῦντο οἱ κομμουνισταὶ στρατιῶτες καὶ θὰ ἡσυχολοῦντο μὲ διάφορες στρατιωτικὲς ἐργασίες, ὅπως οἱ παλιᾶς Μονάδες Σκαπανέων, ἀπὸ τὶς ὁποῖες πῆραν καὶ τὸ ὄνομά τους.

Τὰ Σώματα Στρατοῦ στὰ ὁποῖα εἶχαν ὑπαχθῆ τὰ νεοσχηματισθέντα Τάγματα Σκαπανέων ἀπασχολημένα μὲ τὴν συγκρότησίν τους καὶ τὶς ἐπιχειρήσεις, ἦταν φυσικὸν νὰ μὴ μποροῦν νὰ διαθέσουν τὸν ἀπαιτούμενο χρόνον, οὔτε τὸ κατάλληλον προσωπικὸν γιὰ μιὰ καλύτερη ὀργάνωσιν καὶ λειτουργίαν τῶν Ταγμάτων αὐτῶν.

Ἔτσι τὰ τρία Τάγματα φυτοζωοῦσαν μέχρι τοῦ Ἀπριλίου 1947, ὅτε συγκροτήθηκε ἡ Διεύθυνσις ΒΧΙ τοῦ Γενικοῦ Ἐπιτελείου Στρατοῦ, μὲ εἰδικὸ σκοπὸ τὴν καλύτερη συγκρότησιν τῶν Ταγμάτων καὶ τὴν χρησιμοποίησιν τῶν ἀνδρῶν τους σὲ στρατιωτικὲς ἐργασίες.

Ἡ Διεύθυνσις ΒΧΙ Γ.Ε.Σ., ὕστερα ἀπὸ προσεκτικὴ μελέτη τοῦ ζητήματος, διαπίστωσε ὅτι ἡ ὁμαδικὴ χρησιμοποίησις τῶν κομμουνιστῶν σὲ στρατιωτικὲς ἐργασίες, θὰ ἦταν δυνατὸν, ἢ μᾶλλον βέβαιον, ὅτι θὰ ἐγίνετο ἀντικείμενον ἐκμεταλλεύσεως ἀπὸ τὴν Κομμουνιστικὴν Ἑγείαν. Τὸ Κ.Κ.Ε. εὐκόλως θὰ μπορούσε νὰ δημιουργήσῃ τὴν ἐντύπωσιν ὅτι οἱ «δημοκρατικοὶ φαντᾶροι» ρίχνονται σὲ καταναγκαστικὰ ἔργα καὶ οἱ συκοφαντίες τους θὰ εἶχαν βαθεῖα ἀπήχησιν στὴν Κοινωνία καὶ εἰδικώτερα στοὺς ἴδιους τοὺς ἐργαζομένους στρατιῶτες, οἱ ὁποῖοι κάτω ἀπὸ μιὰ συνεχῆ καὶ μονότονον ἐργασία καὶ μὲ τὴ βοήθεια τῆς προπαγάνδας θὰ ἐγίνοντο φανατικώτεροι κομμουνισταί. Ἐπὶ πλέον γιὰ τὴ φύλαξίν τους θὰ ἦταν ἀναγκαῖα ἡ διαθέσις ἰσαριθμῶν τμημάτων τοῦ Ἐθνικοῦ Στρατοῦ, διότι χωρὶς τὴν ἀπαιτουμένη ἀσφάλειαν

λεια θά ἐγίνοντο εὐκόλη λεία τῶν κομμουνιστῶν στίς περιοχές τῶν ἔργων.

Ἐξ ἄλλου ἡ ἀπόδοσις ἀνθρώπων ἐργαζομένων μηχανικά καὶ ἐπηρεασμένων ἀπὸ τὴν προπαγάνδα καὶ τὴν κομμουνιστικὴ κατεύθυνση, σὲ ὁποιαδήποτε ἐργασία θά ἦταν μηδαμινή.

Τὸ πρόβλημα τῆς μεταχειρίσεως τῶν παραπλανημένων πρὸς ἀναρχικὰς ἀντιλήψεις ἔχει δύο πλευρές.

Ἀπὸ τῆ μιᾶ οἱ ἀνωτέρω στρατιῶτες φαίνονται εὐρισκόμενοι ὑπὸ τὴν ἐπῆρειαν τῆς κομμουνιστικῆς προπαγάνδας, ἡ ὁποία παρουσιάζει τὸ Κράτος σὰν ἐχθρὸ καὶ τὴν Κοινωνία σὰν ξένη. Ἡ Κοινωνία τοὺς βλέπει σὰν πωλημένους ἀνατροπείς καὶ τὸ Κράτος σὰν ἐγκληματίες. Ἀπ' αὐτῆ τῆ σκοπιᾶ εἶναι φυσικὸν νὰ μὴ φαίνεται ἄλλη λύσις ἀπὸ τὴ συγκέντρωση ὄλων αὐτῶν καὶ τῆ χρησιμοποίησίν τους σὲ στρατιωτικὰς ἐργασίας.

Ἀπὸ τὴν ἄλλῃ πλευρᾶ οἱ νέοι αὐτοί, πλὴν ἐλαχίστων ἐξαιρέσεων, ἔγιναν κομμουνιστὰι παρασυρθέντες, ἡ ὁποσδήποτε ἀκολούθησαν τὸ Ε.Α.Μ., τὸν Ε.Λ.Α.Σ. ἢ ἄλλες ἀνατρεπτικὰς ὁργανώσεις στὰ χρόνια τῆς Κατοχῆς, κάτω ἀπὸ διάφορες συνθήκες, πού θόλωναν τὸ μυαλό, πλήγωναν τὴν καρδιά, ἔσβυαν τὶς ἐλπίδες, ἢ ἐκλόνιζαν δυνατὰ τὴν ψυχὴ ἀπὸ πλάνη ἢ φόβο.

Ὅταν αὐτοὺς τοὺς νέους τοὺς φέρωμε κάτω ἀπ' αὐτὴ τὴ σκοπιᾶ μᾶς δημιουργοῦνται, σὰν φυσικὴ συνέπεια, τὰ κάτωθι ἐρωτήματα πού ἀνάγονται στὸν ἀνθρωπισμὸ, στὴν Δικαιοσύνη καὶ στὸ Ἐθνικὸ καὶ Κοινωνικὸ συμφέρον:

Εἶναι δηλητηριασμένο ὁλόκληρο τὸ Ἑλληνικὸ αἷμα αὐτῶν τῶν παιδιῶν, ὥστε ἡ ἀρρώθεια τους νὰ μὴ παίρνῃ θεραπεία;

Εἶναι οἱ ἴδιοι, οἱ μόνοι ἢ κατὰ πρῶτον λόγον ὑπεύθυνοι, γιὰ τὸ παραστράτημά τους, πού δημιούργησε τόση ἐθνικὴ συμφορὰ καὶ τέτοια κοινωνικὴ ἀναστάτωση;

Εἶναι δυνατόν μὲ μιᾶ κατάλληλη ἀγωγή νὰ ἐπανεέλθουν εὐλικρινῶς στοὺς κόλπους τῆς Πατρίδος;

Εἶναι συμφέρον στὴν Κοινωνία καὶ τὸ Κράτος νὰ κρατῆ ἕναν τόσο μεγάλο ἀριθμὸ νέων ὑπὸ μακροχρόνιον περιορισμὸν, μὲ ὑποχρεωτικὴ ἐργασία, κατὰ τρόπον πού νὰ δημιουργῆ στὴν ψυχὴ τους αἴσθημα κατωτερότητος πικρίαν καὶ μῖσος, ἡ πρέπει νὰ καταβληθῆ κάθε προσπάθεια νὰ ἀποκτήσουν ἐμπιστοσύνην σ' αὐτοὺς πού βλέπουν μὲ δυσπιστίαν, γιὰ νὰ μπορέσουν ἀκολουθῶς νὰ καταλάβουν τὴν πλάνη τους, νὰ βροῦν τὴν ἀλήθεια καὶ ν' ἀγωνισθοῦν μαζὶ μὲ ὄλους τοὺς τίμιους Ἕλληνες γιὰ τὴν Ἐλευθερίαν καὶ τὴν Τιμὴ τῆς Πατρίδος;

Σ' αὐτὰ τὰ ἐρωτήματα, ὅταν ἡ ψυχραιμία καὶ ἡ λογικὴ ἐπικρατῆ, μὲ προβολὴ τὸ Ἐθνικὸ συμφέρον, ἢ ἀπάντησις δὲν εἶναι δύσκολη.

Ὅλοι αὐτοὶ οἱ νέοι πού μπλέχτηκαν κατὰ τὴν Κατοχὴ στὰ δίχτυα τοῦ Ε.Α.Μ., Ε.Λ.Α.Σ., Ε.Π.Ο.Ν., ἢ ἄλλων ὑποτελῶν στὸ Κ.Κ.Ε. ὁργανώσεων, δρέθησαν μέσα σὲ μιᾶ πνιγρὴ ἀτμόσφαιρα ἀγωνίας καὶ φόβου, τὴν ὁποίαν τὸ Κ.Κ.Ε. ὑπέβαλε καὶ ἐξεμεταλλεύθη κατὰ τὸν πλεον καταχθόνιο τρόπο. Ἐδημιούργησε τὸ Ε.Α.Μ., τὸ ὁποῖον μὲ τὴν ἀπατηλὴ σημαίαν τῆς Ἐθνικῆς Ἀπελευθερώσεως, καλοῦσε ὄλους τοὺς νέους ν' ἀποτινάξουν τὸ ζυγὸ τῆς δουλείας. Τὸ μῖσος πού ἐκαλλιέργει κατὰ τῶν κατακτητῶν, ἦταν τὸ ἀποτελεσματικώτερο δόλωμα στὰ χέρια τῶν κομμουνιστῶν, πού διοικοῦσαν τὸ Ε.Α.Μ.

*Αφιξίς άποστολής
είς Μακρόνησον.

- 1 Πρωινή άναφορά Τάγματος
- 2 Σχολή άγραμμάτων.
- 3 *Υδρευσις Τάγματος.

1 Μπάνιο καί φυχαγωγία
Σιαπανέων.

2 *Αποφίς Α' Τάγματος.

3 *Αποφίς Γ' Τάγματος.

4 *Αποφίς Β' Τάγματος.

5 *Αποφίς Γ' Κέντρου
Παρουσίας *Αξιωματικῶν

Άλλοι πήγαν στο Ε.Α.Μ. χωρίς τη θέλησή τους, διὰ τῆς βίας, καὶ ἄλλοι γιὰ νὰ ἱκανοποιήσουν ἀτομικὲς φιλοδοξίες. Ὅλοι ὅμως αὐτοὶ δὲν κατώρθωσαν ἀπὸ τὴν ἀρχὴ νὰ διαγνώσουν τοὺς ἀπωτέρους σκοποὺς, ἐκείνων ποὺ τοὺς προσκαλοῦσαν. Ὅταν ἀργότερα ἄρχισαν νὰ καταλαβαίνουν ὅτι ὁ δρόμος ποὺ ἀκολουθοῦσαν ὠδηγοῦσε ἀπὸ τὴν Κατοχὴ τοῦ Φασισμοῦ στὴ δουλεία τοῦ Κομμουνισμοῦ, διεπίστωσαν μὲ δέος ὅτι κάθε ὑπαναχώρησις θὰ ἐσήμαινε θάνατο.

Ἔτσι παρέμειναν στὸ Ε.Α.Μ., Ε.Λ.Α.Σ. κλπ., ὅπου μὲ τὴν ἀριστοτεχνικὴ προπαγάνδα, τὴν ἀνάληψιν παντοίων εὐθυνῶν καὶ τὴν ὁμαδικὴ ὑποβολή, συνήθισαν νὰ μισοῦν τὸ Κράτος καὶ τὸ καθεστῶς, ποὺ τὸ πίστευαν ἄδικο, καὶ νὰ ἀγωνίζονται γιὰ τὴν ἀνατροπὴ του, ἢ μᾶλλον γιὰ τὴν καταστροφὴ του.

Ἄλλὰ τὸ μικρόβιο τοῦ Κομμουνισμοῦ δὲν εἶχε προλάβει νὰ μολύνῃ ὁλότελα τὴν ψυχὴ τους. Τὴν εἶχε μόνον ναρκώσει. Δὲν ἐνεργοῦσε πλέον ἡ λογικὴ, ἀλλὰ τὸ νοθευμένο «ὑπαίσθημα» ἐνὸς κατώτερου ἀνθρωπίνου ὄντος.

Οἱ ἀνωτέρω συνθήκες δὲν σημαίνουν δέβαια ὅτι ὅσοι κατὰ τὴν διάρκειά τῆς Κατοχῆς παρεσύρθησαν ἀπὸ τὰ ἀπατηλὰ κηρύγματα τῆς κομμουνιστικῆς προπαγάνδας καὶ ἐζημίωσαν ἀνυπολόγιστα τὴν Πατρίδα μας, πρέπει νὰ βραβευθοῦν. Ὑποστηρίζεται ὅμως ὅτι ἐκείνοι ποὺ ξεγλύστρησαν στὴ λάσπη τοῦ Κομμουνισμοῦ, γιὰ τὴν δὲν πρόσεχαν πολὺ μπροστά τους, μποροῦν, μὲ μιὰ εἰλικρινῆ καὶ τίμια δοῆθεια, ἐὰν ὁ δούρκος δὲν τοὺς ἔχη ἐξαφανίσει, νὰ ξαναβοῦν καὶ νὰ καθαρισθοῦν. Καὶ τότε εἶναι δέβαιον ὅτι εἰς τὸ μέλλον θὰ ξέρουν νὰ προφυλάσσω-νται καλύτερα ἀπὸ τοὺς ἄλλους.

Τὸ κέρδος τοῦ Κράτους καὶ τῆς Κοινωνίας ἀπὸ τὴν Ἐθνικὴ ἐξυγιάνση αὐτῶν τῶν παραπλανημένων θὰ εἶναι ἀνυπολόγιστα μεγάλο καὶ σοβαρό. Διότι ἐὰν μὲν μείνουν ἐλεύθεροι, θὰ συνωμοτοῦν καὶ θὰ ὑπονομεύουν τὸ Κράτος, θὰ ἐνισχύουν τοὺς συμμορίτες καὶ θὰ καλύπτουν τὰ κενὰ τους, ἢ τοῦλάχιστον θὰ παραμένουν κατ' ἐπιφάνειαν ἀδρανεῖς καὶ θὰ χύνουν σὲ κάθε εὐκαιρία τὸ κακόβουλο ἐπικριτικὸ τους δηλητήριο γιὰ νὰ ὑπονομεύουν τὸ ἠθικὸ τοῦ Λαοῦ. Ἐὰν δὲ ἐγκλεισθοῦν σὲ Στρατόπεδο Συγκεντρώσεως καὶ χρησιμοποιηθοῦν σὲ στρατιωτικὲς ἐργασίες, χωρὶς καμμιά προσπάθεια ἐθνικῆς καὶ κοινωνικῆς διαφωτίσεως, τότε εἶναι δέβαιον ὅτι ἡ πικρία καὶ τὸ μῖσος κατὰ τοῦ Κράτους μὲ τὴν δοῆθεια καὶ τῆς κομμουνιστικῆς προπαγάνδας θ' ἀναπτυχθοῦν, καὶ αὐτοὶ θὰ περιμένουν νὰ βγοῦν ἐλεύθεροι στὴν Κοινωνία, φανατικώτεροι κομμουνισταί, νὰ συνεχίσουν τὴ δρᾶση τους.

Σύμφωνα μὲ τὶς ἀνωτέρω ἀντιλήψεις ἢ Διεύθυνσις ΒΧΙ)Γ.Ε.Σ. ἐθεώρει τὴν προσπάθεια τῆς διαφωτίσεως τῶν παραπλανημένων αὐτῶν νέων ὡς ἐθνικῶς καὶ κοινωνικῶς συμφέρουσα καὶ ἐπιβεβλημένη. Ἐπίστευε ὅτι ἡ διαφώτισις δὲν εἶναι οὐτοπία, ὅπως πολλοὶ ἐνόμιζαν, ἀλλὰ δυνατότης, τῆς ὁποίας ἡ πραγματοποίησις μὲ κάθε θυσία ἔπρεπε νὰ ἐπιδιωχθῇ.

Πρὸς τοῦτο ἀπέφασίσθη ἡ ἀνασυγκρότησις τῶν σχηματισθέντων τριῶν Ταγμάτων καὶ ἡ ὀργάνωσις αὐτῶν σὲ κανονικὲς στρατιωτικὲς Μονάδες, στὶς ὁποῖες κατ' ἀρχὴν θὰ ἐπεδιώκετο ἡ συνειδητὴ πειθαρχία καὶ ἡ δημιουργία ἀτμοσφαιράς εἰλικρινοῦς ἐμπιστοσύνης καὶ στοργῆς, γιὰ νὰ μπορέσῃ κατόπιν ν' ἀναπτυχθῇ μὲ ἐλπίδες ἐπιτυχίας, μιὰ σοβαρὴ προσπάθεια ἐθνικῆς καὶ κοινωνικῆς διαφωτίσεως.

Μιά τέτοια όμως προσπάθεια απαιτούσε συντονισμό του έργου και των τριών Ταγμάτων, ό οποίος για να επιτευχθή έπρεπε οί Μονάδες αυτές να συγκεντρωθούν σε ώρισμένο χώρο, κατάλληλο για τό έργο που προωρίζοντο να επιτελέσουν.

Ή Μακρόνησος που εξέλεγε τελικά για τό μεγάλο έργο τής έθνικης και κοινωνικής αναμορφώσεως των παραστρατημένων παιδιών τής Πατρίδος έφάνη αξία του προορισμού της.

Τά προσόντα της ήταν ή μοναξιά και αυτή όχι για ποινή των ανθρώπων πο ύθα ζούσαν εκεί, αλλά διότι μέσα σ' αυτή θα τους έδιδετο ή εύκαιρία του αυτοστοχασμού και του αυτοελέγχου μακριά από κάθε έξωτερική σατανική επίδραση σαν τους άμαρτωλούς στο Μοναστήρι.

"Άρχισε επάνω σ' ένα γυμνό και άνυδρο νησί, με μόνα έφοδια τήν όλόθερμη πίστι στα πεπρωμένα και τήν ιστορική άποστολή τής άθάνατης φυλής των Πατέρων του Πνεύματος, στη χαλύβδινη Έλληνική ψυχή και στο δίκαιο του Άγώνος.

Έδημιούργησε πνευματική ιστορία θεμελιωμένη στο άρτιώτερο μέχρι σήμερα σύστημα έθνικης και κοινωνικής διαφωτίσεως, που βγήκε από τήν ίδια τή Μακρόνησο, χωρίς προηγούμενο πρότυπο και χωρίς άλλη πνευματική βοήθεια.

Έδημιούργησε και πολεμική ιστορία με τόν ήρωισμό, τήν αυτοθυσία και τό αίμα των παιδιών της και έπεβλήθη στην έμπιστοσύνη του Κράτους και στη συνείδηση τής Κοινωνίας με τά κατορθώματα του Γράμμου, τής Χαλανδρίτσας, τής Πιάνας τής Άμαλιάδος κλπ. και με τήν εξαίρετη έθνοπρεπή συμπεριφορά των παιδιών της ως πολιτών σεμνών και ζωηρών πρωτοπόρων σε κάθε έκδήλωση τής γνήσιας έθνικης μας ζωής.

Ή Μακρόνησος άποτελεί σήμερα ένα Έθνικό εκπολιτιστικό κεφάλαιον, τό όποιον έδημιουργήθη μέσα από τήν πάλη των δυνάμεων τής δίας, που εξαπέλυσε τό Σλαυοκομμουνιστικό Σκότος, κατά των δυνάμεων τής Έλευθερίας, που γεννήθηκαν από τό πνεύμα τής Άρχαίας Έλληνικής Φιλοσοφίας.

Άποτελεί μιá μεγάλη αλλά και μοναδική στον κόσμο ΝΙΚΗ τής πολιτισμένης Ελλάδος, ή όποία συνεχίζει από τέσσαρες χιλιάδες χρόνια να άγωνίζεται πρώτη, μεταξύ όλων των χωρών τής γής για τήν άνθρώπινη έλευθερία, για τήν κοινωνική δικαιοσύνη, για τήν αξιοπρέπεια του άτομου, για τόν πανανθρώπινο πολιτισμό.

Ή φωτογραφική Έκθεση Μακρονήσου έχει σκοπό να δείξη σ' όλους τους Έλληνες και στους ξένους κάθε πλευρά του πολύμορφου έργου τής Μακρονήσου, για να έδραιώσει τήν έμπιστοσύνη εκείνων που πίστεψαν στην έθνική και εκπολιτιστική του άποστολή, για να διαλύση τους φόβους και τίς πλάνες εκείνων που έδωσαν πίστι στις συκοφαντίες των κομμουνιστών και για να ξυπνήση τή ναρκωμένη συνείδηση εκείνων που ξέχασαν τήν Πατρίδα μας.

Παραδίδομε τήν έκθεση αυτή σ' όλους τους έλευθέρους ανθρώπους με τήν πρόθεση να προσφέρωμε μιá υπηρεσία στην Ελλάδα και στον πολιτισμό.

Ή εύμενης ύποδοχή της θ' άποτελέση τή μεγαλύτερη ίκανοποίηση για όλους όσοι συνέβαλαν στην όργάνωσή της.

Ή ΒΧΙ)Γ.Ε.Σ.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ἄπο τότε πού ἄρχισε ἡ λειτουργία τοῦ Στρατοπέδου Μακρονήσου μέχρι σήμερα, ἐδημιουργήθη πολὺς θόρυβος εἰς βάρος τοῦ συντελουμένου ἐκεῖ ἔργου μὲ σοβαρὸ ἀντίκτυπο στὴ Κοινὴ Γνώμη τοῦ Ἑσωτερικοῦ καὶ τοῦ Ἐξωτερικοῦ ἐπὶ τοῦ ἐν γένει τρόπου τῆς Πολιτικῆς διακυβερνήσεως τῆς χώρας καὶ τοῦ μέτρου τῶν λαϊκῶν μας Ἐλευθεριῶν.

Οἱ κομμουνισταὶ ἐξαπέλυσαν ὀργανωμένη συκοφαντικὴ ἐκστρατεία, μὲ τὸ «Ριζοσπάστη» τὸ «Ρίζο τῆς Δευτέρας», τὴν «Ἐλευθερὴ Ἑλλάδα», διάφορα κομμουνιστικὰ περιοδικά, προκηρύξεις, ραδιοφωνικὲς ἐκπομπές, ὁμιλίαι κ.λ.π.

Χαρακτήριζαν τὴ Μακρόνησο ὡς «Ἠταχάου», ὡς κάτεργα, ἢ ὡς τόπον μεσαιωνικῶν βασανιστηρίων, στὸν ὁποῖον οἱ «δημοκρατικοὶ φαντάροι» εὗρισκαν βραδύ μαρτυρικὸ θάνατο ἀπὸ βαρβάρους «μοναρχοφασίστες».

Οἱ πραγματικοὶ δημοκρατικοὶ εἶχαν σοβαρὲς μέχρι πρότινος ἐπιφυλάξεις γιὰ τὸ πνεῦμα πού ἐπεκράτει στὸν τρόπο τῆς συμπεριφορᾶς τῆς Διοικήσεως τῆς Μακρονήσου πρὸς τοὺς παραπλανημένους ἀπὸ τὴν κομμουνιστικὴ προπαγάνδα στρατιῶτες, πού ἐκπαιδεύοντο στὸ νησί.

Πολλοὶ μάλιστα ἐπίστευαν ὅτι οἱ νέοι αὐτοὶ δὲν ἦσαν κομμουνισταὶ, ἀλλὰ φιλήσυχοι δημοκρατικοί, οἱ ὁποῖοι κακῶς ἐστάλησαν στὴ Μακρόνησο, ἀπὸ λόγους προσωπικοῦς.

Ὡς ἐὰν εἶχε συμφέρον τὸ Κράτος, σὲ τόσο δύσκολες στιγμὲς πού διέρχεται, νὰ στερεῖται τῶν ὑπηρεσιῶν τῶσων Ἑλλήνων, καὶ νὰ τοὺς σπρώχνει μὲ ἀψυχολόγητες καὶ ἀνεξέταστες ἐνέργειες πρὸς τὸ θάνατο τοῦ κομμουνισμοῦ.

Ὅλοι οἱ ἄλλοι, οἱ λεγόμενοι συντηρητικοί, ἦσαν ἀκατατόπιστοι. Δὲν ἐπίστευαν βέ-

βαια τὶς συκοφαντίαι τῶν κομμουνιστῶν, ἀλλὰ καὶ δὲν εἶχαν τὴν πρέπουσα ἐμπιστοσύνη σὲ δσοὺς ἀπ' αὐτοὺς τὸ ἐπίσημο Κράτος ἔδε βαίωνε ὅτι ἦσαν ἀξιοὶ νὰ ἐπανέλθουν στοὺς κόλπους τῆς μητέρας Πατρίδος.

Γι' αὐτὸ ἐκρίθη ἀναγκαῖον νὰ διαφωτισθῇ ἡ Κοινωνία ἐπὶ τοῦ ἔργου τῆς Μακρονήσου, ἀπ' ὅλες τοὺς πλευρές. Αὐτὸς εἶναι ὁ λόγος, πού, ἐκτὸς ἀπὸ τὶς ἄλλες προσπάθειες, ἀπεφασίσθη καὶ ἡ ὀργάνωσις τῆς φωτογραφικῆς ἐκθέσεως.

Ἄλλὰ ποῖες οἱ θεμελιώδεις ἀρχές, ἐπὶ τῶν ὁποίων βασίζεται τὸ ἔργον τῆς Ἐθνικῆς καὶ κοινωνικῆς ἀναμορφώσεως πού παρουσιάζεται στὴν ἔκθεσι;

Προτοῦ ἐφαρμοσθῇ οἰονδήποτε πρόγραμμα ὀργανωμένης προσπάθειαις διαπαιδαγωγήσεως, παρέστη ἀνάγκη νὰ ἐκπληρωθοῦν ὀρισμένες ἀπαραίτητες προϋποθέσεις.

Ἡ οὐσιωδεστέρα προϋπόθεσις ἦτο ἡ πλήρης ἀπομάκρυνσις τῶν ὑπὸ διαπαιδαγωγῆσι ἀριστερῶν φρονημάτων στρατιωτῶν ἀπὸ τὸ περιβάλλον καὶ τὴν ἐπιρροὴ τοῦ ἔξωθι καθοδηγητοῦ γιὰ σημαντικὸ χρονικὸ διάστημα. Γι' αὐτὸν τὸ σκοπὸ ἰδιαίτερα κατάλληλο θὰ ἦταν ἓνα νησὶ ἀκατοίκητο. Μεταξὺ ὄλων πού ἐρευνηθήσαν προεκρίθη ἡ Μακρόνησος γιὰ τεχνικοὺς λόγους, ἀνάγομένους κυρίως στὴν ταχεία ἐπικοινωνία καὶ τὴν εὐκολία τῶν μεταφορῶν, πού προσφέροντο σὰν πρόσθετοι λόγοι στὴ μεγαλύτερη ἀσφάλεια πού παρέχουν ὄλα τὰ νησιά.

Ἐκεῖ μέσα σ' ἓνα στοργικὸ περιβάλλον μοναχικῆς ἡρεμίας καὶ θρησκευτικῆς κατανύξεως, θὰ ἐδίδοτο ἡ εὐκαιρία σ' αὐτὰ τὰ παραστρατημένα παιδιὰ, νὰ ῥθοῦν σὲ συνείδηση τοῦ ἑαυτοῦ τους καὶ νὰ ἐρευνήσουν ἀντικειμενικὰ τὴν ἀλήθεια, χωρὶς ἐξωτερικοὺς πειρασμοὺς καὶ ἀναθυμιάσεις τοῦ παρελθόντος.

Οι άλλες προϋποθέσεις, εξεύρεσις καταλλήλου προσωπικού, εξασφάλισις υλικῶν μέσων κ.λ.π. ἐπηκολούθησαν.

Ἐφ' οὗ συγκεντρώθησαν τὰ Τάγματα στή Μακρόνησο, ἄρχισε ἡ ἐκπόνησις γενικοῦ προγράμματος Ἐθνικῆς καὶ κοινωνικῆς διαφωτίσεως, τὸ ὁποῖον μὲ τὴν πάροδο τοῦ χρόνου συμπληρώνετο ἀπὸ τὴν πείρα καὶ ἐδοκιμάζετο ἀπὸ τ' ἀποτελέσματα.

Ἡ ὅλη προσπάθεια τῆς διαφωτίσεως ἐβασίσθη στὶς κατωτέρω γενικὲς ἀρχές.

1) Δημιουργία στοργικοῦ περιβάλλοντος καὶ ἀτμοσφαιράς ἐμπιστοσύνης, μὲ ἐπίδειξη εὐκρινούς καὶ ἴσου ἐνδιαφέροντος γιὰ τὶς ἀτομικὲς ὑποθέσεις ὄλων τῶν ὀπλιτῶν.

2) Ἐμφάνισις ἀνωτέρου ἤθους, πολιτισμένης συμπεριφορᾶς καὶ ἀμέμπτου κοινωνικῆς παραστάσεως ἐκ μέρους τῶν ἀξιωματικῶν τῶν Μονάδων γιὰ νὰ μποροῦν νὰ προβάλλουν τὸν ἑαυτό τους ὡς παράδειγμα πρὸς μίμησιν.

3) Ἀπασχόλησις ὄλων τῶν ἐκεῖ ἐκπαιδευμένων ὀπλιτῶν ὠρισμένες ὥρες τῆς ἡμέρας σὲ διάφορες ἐργασίες πού ἀποσκοποῦν στή βελτίωσι τῶν ὄρων διαβίωσews αὐτῶν τῶν ἰδίων ἀναλόγως τῆς εἰδικότητος ἐκάστου ὅπως γίνεται σ' ὄλους τοὺς στρατοὺς τοῦ κόσμου. Κοντὰ στοὺς εἰδικευμένους στρατιῶτες μαθαίνουν τέχνες καὶ ἄλλοι γιὰ τὴν μετέπειτα ἰδιωτικὴ τους ζωὴ.

4) Ἐθνικὴ, Κοινωνικὴ, Ἠθικὴ καὶ Χριστιανικὴ διδασκαλία ὡς θέσις καὶ ὡς ἀντίκρουσις τῶν κομμουνιστικῶν θεωριῶν.

5) Χρησιμοποίησις τῶν ἰδίων ἀνανηψάν-

των ὀπλιτῶν γιὰ διαφωτιστικὲς ὁμιλίαι, σὲ ὅσον τὸ δυνατόν μεγαλύτερη ἔκτασι.

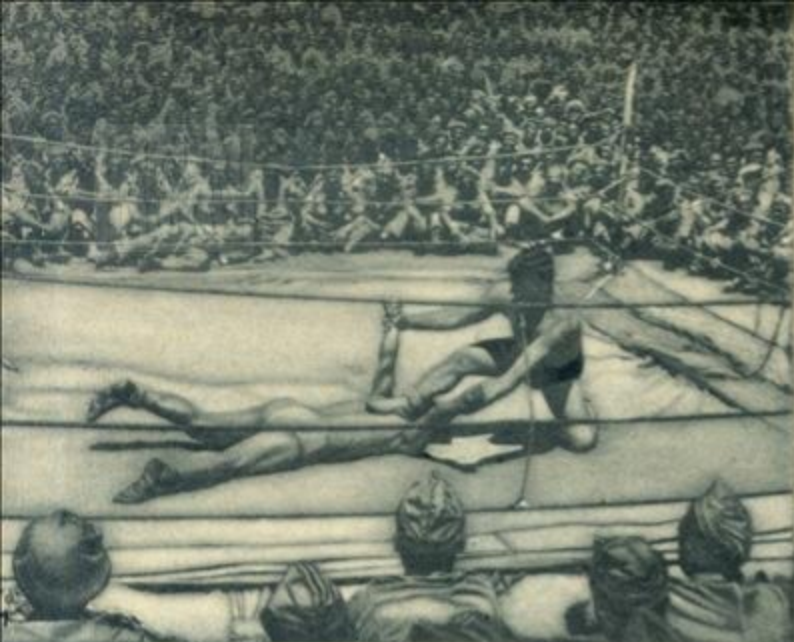
6) Ἀνάπτυξις τῆς ψυχαγωγίας μὲ προσαρμογὴ στὸν ἔθνικόν, κοινωνικόν καὶ μορφωτικόν σκοπὸ πού ἐπιδιώκει ἡ ὅλη προσπάθεια τῆς Μακρονήσου.

7) Πρακτικὴ ἐκδήλωσις τοῦ ἐνδιαφέροντος τῆς Διοικήσεως γιὰ τὴν ἀνάπτυξη ἢ τὴ βελτίωσι τῶν ἀτομικῶν ἱκανοτήτων πού θὰ εἶναι χρήσιμες στὸν πολιτικὸ βίον τῶν ὀπλιτῶν. (Συνεργεῖα Τεχνικῆς ἐκπαιδεύσεως, Σχολεῖα ἀγραμμάτων κ.λ.π.).

Στὴν ὅλη προσπάθεια τῆς Ἐθνικῆς, Κοινωνικῆς καὶ Ἠθικοχριστιανικῆς διαπαιδαγωγίσεως στή Μακρόνησο ἐλήφθη ὑπ' ὄψιν ἡ ἐγωϊστικὴ καὶ ὑπερήφανη φύσις τοῦ Ἑλληνοῦ, τὸ εὐμετάβλητον τοῦ χαρακτήρος του, ἡ ὀξεία του ἀντίληψις, ἡ φιλοπατρία του καὶ ἡ θαθεῖά του συνείδησις ὅτι εἶναι Ἑλληνας, κληρονόμος τῆς μεγαλύτερης ἱστορίας τιμῶν θυσιῶν καὶ πνευματικῆς δημιουργίας.

Μ' αὐτὲς τὶς προϋποθέσεις καὶ τὶς ἀρχές συνεχίζεται τὸ ἀναμορφωτικὸ ἔργον τῆς Μακρονήσου, ἡ ὁποία φιλοδοξεῖ νὰ συμβάλῃ ἐνεργῶς στὸν ἀγῶνα τοῦ ἔθνους μὲ τὴν ἀνάπτυξη τοῦ ἡρωϊκοῦ πνεύματος καὶ νὰ δώσῃ στὴν Κοινωνία πραγματικοὺς Ἑλληνας, τιμίους ἀνθρώπους καὶ καλοὺς Χριστιανοὺς, οἱ ὁποῖοι μαζὶ μὲ ὄλους τοὺς ἄλλους Ἑλληνας ἐν ἀπολύτῳ ἰσοτιμίᾳ, νὰ ἐργασθῶν νὰ ἀγωνισθῶν καὶ ἐὰν χρειασθῇ νὰ πεθάνουν γιὰ τὴ δημιουργίαν μιᾶς ΜΕΓΑΛΗΣ, ΕΛΕΥΘΕΡΗΣ καὶ ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

- 1 'Επίδειξις ἐλευθέρας πάλης.
2 Σωματική ἀγωγή.
3 Συνεργεῖον Ὑποδηματοποιῶν.
4 Ἐγερτήριον.

Σκαπανείς φιλοτεχνούντες
ὁμοίωμα τοῦ Παρθενῶνος.

Σκαπανείς φιλοτεχνούντες
Πυροβόλον.

Ψυχαγωγία Σκαπανέων:
Σκάκι.

Τμήμα 1ον

Μπαίνοντας μέσα στην έκθεση, στο τμήμα Α΄. βλέπομε άμέσως μπροστά μας τή φωτογραφική μεγέθυση ενός τραυματίου πού γράφει ένα γράμμα.

Είναι μάχιμος Μακρονησιώτης, πού έδωσε στην Πατρίδα του κάτι από τὸ ΕΙΝΑΙ του, κάτι από αὐτή τήν ἴδια τή ζωή του.

Δέν γράφει στο σπίτι του, ἀλλά στο νησί του. Νά τί γράφει :

Ἄγαπητοὶ συνάδελφοι καὶ συμμαθηταὶ
τοῦ σχολείου Μακρονήσου,

Σᾶς χαιρετῶ ἀδελφικά. Μὲ υπερηφάνειαν σᾶς γνωρίζω ὅτι ἐτραυματίσθην εἰς τὴν μάχην τοῦ Γράμμου, ἀφοῦ ἔλαβε μέρος σὲ πλείστας μάχας. Φαντάζομαι ὅτι καὶ σεῖς εἰσθε υπερήφανοι ὅτι ἀνήκω εἰς τὸ ἠρωϊκὸν Τάγμα τοῦ σχολείου Μακρονήσου. Ἐμεῖς πού λάβαμε μέρος στὶς μάχες τῶν μεγαλύτερων ἐχθρῶν τῆς φιλιτάτης καὶ πανενδόξου Πατρίδος μας, εἶδαμε τί ζητοῦν καὶ τί πράττουν αὐτοὶ πού θέλουν νὰ μᾶς ὑποδουλώσουν στοὺς Σλαύους; ἀνήκουστα, οὔτε ἐπὶ Νέρωνος. Αὐτὴν θεωροῦν ἰσότητα πού διακηρύττουν στοὺς ἀνοήτους. Ἄμα ἀξιωθῆτε καὶ ἐξέλθετε τῆς σχολῆς καὶ ἐνταχθῆτε εἰς μαχίμους ὑπηρεσίας, ἐκεῖ θὰ ἐνοησέτε τί ἐστὶ κομμουνισμὸς καὶ τί ἔχει μέσα τὸ αὐγὸ πού λέγουν ἔχει χρυσάφι. Ἄλλὰ ὅταν βλέπει κανεὶς τί πράττουν ἀντιλαμβάνονται ὅτι εἶναι κλούβια καὶ ἔχει δρῶμα μέσα. Σᾶς δεβαιῶ, ἀγαπητοὶ συνάδελφοι, ὅτι ὁ αἰμοδόρος κομμουνισμὸς (ὃ ἐστὶν διάβολος) ἔβγαλε τὸ προσωπεῖον καὶ ἐφάνη ἡ κακουργία του καὶ τί ζητεῖ. Οἱ δὲ ὀνομαζόμενοι Ἕλληνες κομμουνισταὶ εἶναι οἱ πιὸ αἰσχροὶ τῶν ἄλλων ἐθνῶν, ζητοῦν διὰ τὰ ἔθνη τους νὰ μεγαλώσουν, ἐνῶ οἱ Ἕλληνοσλαῦοι ζητοῦν νὰ χαθῆ τὸ ἐνδοξότερον ὄνομα πού λέγεται Ἕλλάς.

Φαντασθῆτε εἰς ὅλας τὰς ἐπιθέσεις των καὶ ψυχορραγοῦντες ἐφώνησον: «Ζήτω ὁ Στάλιν καὶ ὁ Δημητρώφ».

Θεωροῦν ἀνώτερον τὸν Στάλιν ἀπὸ τὸ ἐνδοξότατον ἀνὰ τοὺς αἰῶνας, τὸ ὄνομα Ἕλλάς.

Αὐτοὶ εἶναι οἱ καταλυταὶ τῆς Θρησκείας, τῆς Πατρίδος, τῆς οἰκογενείας.

Σᾶς χαιρετῶ μὲ ἀγάπη
Στερανίτης Ἀριστείδης
Στρατιώτης 617 Τ.Π. 1ος λόχος ΣΤΓ 92

Αὐτὰ γράφει ὁ Μακρονησιώτης πολεμιστής. Ἄλλὰ τί εἶν' αὐτὸ πού τὸν ἔκαμε νὰ δίνη μὲ τέτοιο ἐνθουσιασμὸ τὸ αἷμα του γιὰ τὴν Πατρίδα καὶ μαζί νὰ τὴν εὐγνωμονῆ;

Εἶναι ἡ συνείδησις πού ἀπέκτησε στὴ Μακρόνησο γιὰ τὴν μεγάλη τιμὴ πού τοῦ ἔκαμῃ Πατρίδα του, νὰ τὸν ἀγκαλιάσῃ καὶ πάλιν καὶ νὰ τὸν κάμῃ φρουρὸ τῆς τιμῆς της καὶ τῆς ἐλευθερίας τῶν παιδιῶν της.

Τμήμα 2ον

Ο δοκιμασμένος προπαγανδιστικός μηχανισμός του Κ.Κ.Ε έθεσε σε κίνηση όλα τα μέσα που είχε στη διάθεσή του για ν' αναστείλη και ματαιώσει την αναμορφωτική προσπάθεια που άρχισε στη Μακρόνησο.

Αναρχοκομμουνιστικές έφημερίδες, περιοδικά, προκηρύξεις, ραδιοφωνικές έκπομπες από το Σταθμό των Κομμουνιστοσυμμοριτών εξαπέλυσαν βίαιη και επίμονη δυσφημιστική έκστρατεία κατά των μεθόδων που δόθηκαν έφηρμοξε και των σκοπών που έφερετο ότι έπεδίωκε η Διοίκησης της Μακρονήσου. Και η έγκληματική και άντεθνική αυτή προσπάθεια δεν περιωρίσθη μόνον μέσα στα όρια της Ελλάδος, αλλά πήρε εύρύτερη έκταση και στις ξένες χώρες και μάλιστα όχι μόνον σ' αυτές που περικλείονται στο Σιδηρούν Παραπέτασμα, αλλά και

σ' αυτές που το γνήσιο φιλελεύθερο πνεύμα χαρακτηρίζει τη ζωή των λαών και στις κοινωνικές σχέσεις και στο δημόσιο βίο.

Ιδιαίτερα στο έσωτερικό ο άνατρεπτικός τύπος και ο ραδιοφωνικός Σταθμός των Κομμουνιστοσυμμοριτών έχυναν πραγματικό δηλητήριο σ' αυτούς που είχαν την άφέλεια νά τους παρακολουθούν.

Τα κατωτέρω απόσπασμα δείχνουν το μέτρο της νοσηρής φαντασίας και της άντεθνικής μανίας εκείνων που έγιναν ύποτακτικοί των έχθρών της Πατρίδος.

Απόσπασμα από δημοσίευμα της έφημερίδος «Ριζοσπάστης» της 2ας Οκτωμβρίου 1947, υπό τον τίτλο. «Κινδυνεύουν οι άξιωματικοί στο Μακρονήσι! Σχεδιάζουν τη δολοφονία τους.»

«Έχουμε την πληροφορία ότι σχεδιάζεται η δολοφονία των άξιωματικών του ΕΛΑΣ που βρίσκονται στο Μακρονήσι. Οι χωροφύλακες που τους μετέφεραν, συζητώντας με τους ΜΑ'Υδες, είπαν ότι «πρέπει νά τους ήκαθαρίσουμε, νά ξεμπερδέουμε απ' αυτούς». Και άλλος πρότεινε ότι ο καλύτερος τρόπος θά ήταν «νά τους ρίξουν άρσενικό στο παγούρι που πίνουν νερό».

Απόσπασμα δόθεν έπιστολής δημοσίευσης είς το φύλλον της έφημερίδος «Έλεύθερη Ελλάδα» την 23 Σεπτεμβρίου 1947

και υπό τον τίτλον «Διά «πρώτην φοράν» ο κ. Στράτος μαθαίνει για την Μακρόνησο».

«Στο Γ' Τάγμα η ζωή των δημοκρατικών όπλιτών μοιάζει με χιτλερικό στρατόπεδο. Τα βασανιστήρια είναι στην ήμερησία διάταξη.....

Μπροστά στα μάτια μας και μπροστά στα μάτια της διοικήσεως έβασάνισαν δυο δημοκρατικούς στρατιώτες κατά τρόπο που ούτε αιχμάλωτοι πολέμου δέν θά είχαν βασανισθή. Φρικώδης κατάσταση.....

Οί φρουροί είναι χίτες και ταγματасφάλιτες έθελονταί που άμείδονται με μισθό άξιωματικού».

Απόσπασμα από δημοσίευμα της έφημερίδος «Έλεύθερη Ελλάδα». «Τί θά άπο-

φασίσει ο κ. Σοφούλης». της 3 Οκτωμβρίου 1947.

«...Γ) Γιατί διατήρησής του, μ' αυτούς τους σκοπούς άτιμάζει την Ελλάδα, τον πολιτισμό και τον άνθρωπισμό της και άκόμη άτιμάζει και αυτούς τους ίδιους.

Θά έπρεπε νά ντρέπωνται και νά μη θέλουν νά καλυφθούν πίσω από τά δόθεν έργα που κατασκεύασαν και κατασκευάζουν τάχα εκεί».

Απόσπασμα από δημοσίευμα της έφημε-
ρίδος «Ριζοσπάστης» της 31ης Αυγούστου
1947 υπό τον τίτλον «Στὸ Μακρονήσι. Χι-

λιάδες δημοκρατικοὶ φαντάροι μαρτυροῦν
γιὰ τὴν πίστη τους στὴ Δημοκρατία».

«Τὸ δράμα τῶν ἐξορίστων δημοκρατικῶν φαντάρων στὸ γυμνὸ καὶ ἄ-
νυδρο βράχο τοῦ Μακρονησιοῦ συνεχίζεται. Δέκα χιλιάδες περίπου σκλά-
βοι ριγμένοι ἀπὸ τὴν κυβέρνηση τῶν λαοπροβλήτων στὸ ἀπαίσιο κά-
τεργο βασανίζονται ἀπάνθρωπα. Οἱ μέρες κυλοῦν ἀργὰ - ἀργὰ γεμάτες
πόνο. Ἐφιαλτικὲς εἶναι οἱ νύκτες.

Δὲν ἔχουν ἀφήσει μέθοδο οἱ ἄξιοι μαθητὲς τοῦ Σιμάνα ποὺ νὰ μὴν
τὴν μεταχειρίζονται. Ἔτσι νομίζουν πὼς μποροῦν νὰ δαμάσουν τὶς ψυ-
χὲς τῶν ἡρώων τοῦ Διαβολονησιοῦ.....

....Ἐκκὶ μακρὰ, ξεδιαλεγμένοι καὶ ἔμπειροι βασανιστὲς, ἄρχισαν
ἀνενόχλητοι τὸ ὄργιο: Φάλαγγες στὰ πόδια, συρμάτινος δούρδουλας,
βρισιές, ἀπειλές, ἐκδισμοί. Ὅλα ἐπεστρατεύθησαν ἀπὸ τοὺς δημίους...

...Κλεισμένοι μὲ συρματοπλέγμα σὲ χώρο λίγων ἑκατοντάδων μέτρων
μέσα σὲ σκηνές, ἀντιμετωπίζουν καθημερινὰ τὸ θάνατο. Τρομοκράτες
καὶ ΜΑ·Υ·δες μπαينوθαίνου μὲσα στὸ στρατόπεδο μὲ τὰ ὄπλα τους,
παρὰ τὸν κανονισμό. Βρίζουν χυδαῖα καὶ ἀπειλοῦν: «Σύντομα θὰ ξε-
δρωμίσουμε τὸ Μακρονήσι ἀπὸ τοὺς Ἐαμοβουλγάρους...».

Ἡ ζωὴ τῶν ἐξορίστων στὸ Μακρονήσι εἶναι κόλαση. Πείνα, δίψα καὶ
δρωμιά. Σύννεφο οἱ μυῖγες βουίζουν γύρω καὶ μέσα στὶς σκηνές καὶ
δὲν τοὺς ἀφήνουν οὔτε νὰ φᾶνε, οὔτε νὰ κοιμηθοῦν. Τὸ δράδυ μόλις γέρ-
νουν τὰ κουρασμένα κορμιά τους ἀρχίζει τὸ μαρτύριο τῆς δίψας...».

Ἄπόσπασμα ραδιοφωνικοῦ δελτίου «Ρα-
διοφωνικὰ Νέα» τοῦ Ἀρχηγείου Ἀνατολικῆς

Μακεδονίας—Θράκης τοῦ Δ.Σ.Ε. ἀριθ. 98
1-6-48.

«...Ἄλλοι πάλι δημοκρατικοὶ στρατιῶτες ἐξανγκάζονται νὰ παρα-
μένουν πολλὴ ὥρα ἀκίνητοι στηριγμένοι στὸ ἓνα πόδι σὲ στάση ἀγάλ-
ματος φορτωμένοι μὲ βαρεῖες πέτρες καὶ βλῆποντας πρὸς τὸν καυστικὸ
ἥλιο, ἐνῶ οἱ βασανιστὲς τοὺς γελοῦν σαδιστικά...».

Ἀκόμα ὑποχρεώνουν τοὺς δημοκρατικούς φαντάρους νὰ κάθονται δί-
πλα στοὺς μοναριχοφασίστες ἀξιωματικούς τῆς φρουρᾶς νὰ τοὺς κά-
νουν ἀέρα ὅταν κοιμοῦνται καὶ νὰ διώχνουν τὶς μυῖγες ἀπὸ τὰ πρόσω-
πά τους καὶ πολλὰ ἄλλα παρόμοια...».

Ἄπόσπασμα ραδιοφωνικοῦ δελτίου συμ-
μοριτῶν τῆς 8ης Ἰουνίου 1948 ὥρα 20.30

«...Συνηθισμένα βασανιστήρια, ἀπάνθρωποι ξυλοδαρμοί, μεταφορὰ
βαρέων φορτίων μὲ πέτρες, καταναγκαστικὰ ἔργα τέτοια. Νὰ μεταφέ-
ρουν κρατούμενοι μεγάλες πέτρες καὶ νὰ βγάξουν καμίνια γιὰ κάρβου-
να ἢ ἀσβέστι, καταβάλλοντες πολὺ ἐξαντλητικὴ ἐργασία. Χειρότερα βα-
σανιστήρια, ξυλοδαρμοὶ μέχρι ἀναισθησίας, ἀχρήστευσις μελῶν σώ-
ματος, βγάλσιμο νυχιῶν καὶ ἄλλα. Τὸν καθηγητὴ Κατσαρὸ οἱ βασανι-
στὲς τὸν ἔρριχναν πολλὰς φορὲς στὴ θάλασσα, ἔσχιζαν τὸ δέρμα του καὶ
τὸ ἀλάτιζαν. Ἄλλο κρατούμενο στρατιωτικὸ γιατρὸ τὸν ὑποχρέωναν νὰ
μαζεύη 100 ζωντανὲς μυῖγες μέχρι τὸ μεσημέρι κάθε μέρα».

Πόσο ὄλ' αὐτὰ δρίσκονται κοντὰ στὴν ἀ-
λήθεια, μπορεῖ νὰ κρίνη καθὲς ἄνθρωπος, ποῦ

τὸ κομμουνιστικὸ δηλητήριο δὲν τοῦ θόλωσε
θανάσιμα τὸ μυαλό.

Τμήμα 3ον

Ἡ ἐπιλογή τῶν κομμουνιστικῶν φρονημάτων στρατιωτῶν γίνεται στίς διάφορες στρατιωτικές Μονάδες μὲ κάθε δυνατὴ προσοχή καὶ καταβάλλεται προσπάθεια νὰ σταλοῦν στὴ Μακρόνησο ὅσο τὸ δυνατόν λιγώτεροι. Διότι τὸ Κράτος σήμερα ἔχει ἀνάγκη καὶ τοῦ τελευταίου στρατιώτου καὶ θάταν παραφροσύνη νὰ στέλλωνται στὴ Μακρόνησο στρατιῶτες γιὰ νὰ γίνωνται κομμουνισταὶ ὅπως ἰσχυρίζονται οἱ πολέμιοι τοῦ ἔργου Μακρόνησου ἐν ᾧ θὰ ἦταν δυνατόν νὰ χρησιμοποιηθοῦν στὸ σκληρὸ ἀγῶνα, πού διεξάγει τὸ Ἔθνος γιὰ τὴν ἀνεξαρτησία του καὶ τὴν ἐδαφικὴ του ἀκεραιότητα.

Οἱ στρατιῶτες αὐτοὶ δὲν θεωροῦνται κατάδικοι, οὔτε προδότες, ἀλλὰ Ἕλληνες πού ἔχασαν πρὸς στιγμὴν τὸν ἐθνικὸ προσανατολισμὸ τους. Σκοπὸς τοῦ Κράτους εἶναι νὰ τοὺς βοηθήσῃ μὲ τὸν πιὸ πολιτισμένον τρόπο νὰ ξαναβροῦν τὸ δρόμο τῆς Ἀλήθειας καὶ τῆς Ἀγάπης.

Αὐτοὶ ὅμως ὅταν πηγαίνουν πρὸς τὴ Μακρόνησο, ἐπηρεασμένοι ἀπὸ τὴν κομμουνιστικὴ προπαγάνδα, φαίνονται συντετριμμένοι σὰν νὰ φέρουν τὸ Σταυρὸ τοῦ μαρτυρίου καὶ νὰ ὀδεύουν πρὸς τὸ θάνατο.

Πιστεύουν ὅτι τοὺς περιμένουν κάτεργα καὶ βαρεῖές ἀλυσσίδες. Πιστεύουν ὅτι δὲν πρόκειται νὰ ξαναγυρίσουν στὰ σπίτια τους καὶ προκαλοῦν κατάθλιψη στοὺς δικούς τους. Πιστεύουν ὅτι τὸ Κράτος θέλει νὰ τοὺς ἐκδικηθῇ, νὰ τοὺς καταστρέψῃ, νὰ τοὺς δολοφονήσῃ.

Ὅσο πλησιάζουν πρὸς τὸ νησὶ πιάνεται ἡ ἀναπνοή τους, σφίγγεται ἡ ψυχὴ τους, θολώνουν τὰ μάτια τους.

Καὶ ὅλ' αὐτὰ γιὰτὶ εἶχαν συνηθίσει νὰ πιστεύουν ἐκείνους πού εἶχαν γιὰ ἐπάγγελμα τὴ συνωμοσία. Ἐκείνους πού εἶχαν πουλήσει τὴν ψυχὴ τους στὸν Κόκκινο Σατανᾶ. Ἐκείνους πού ξέχασαν τὴν καταγωγὴ τους. Καὶ ὅσο περισσότερο πίστευαν σ' αὐτοὺς, ὅσο περισσότερο δηλαδὴ ἦσαν κομμουνισταὶ, τόσο φοβερώτερο ἔβλεπαν τὸ ἀγνωστο τῆς Μακρόνησου.

Ἐπρεπε νὰ ἴδουν τὴν πραγματικότητά γιὰ ν' ἀρχίσῃ νὰ ξεκαθαρίζῃ τὸ θολωμένον μυαλό τους.

Τὰ κατωτέρω ἀποσπάσματα ὁμιλίας τοῦ ὀπλίτου τοῦ Β' Τ.Σ. Μαυρίδου Σωκράτους, δείχνουν ὅλη τὴν ψυχικὴ ἀγωνία ἐκείνων πού γιὰ πρώτη φορὰ μεταβαίνουν στὴ Μακρόνησο

«...Μιὰ θλίψη βαθεῖα καὶ ψυχικὴ ἀγωνία κατάλαβα ὅταν πληροφορήθηκα ὅτι ἐγὼ καὶ 80 ἄλλοι συνάδελφοι θὰ φεύγαμε γιὰ τὴ Μακρόνησο.

»Ξανάπλασα μὲ τὸ νοῦ μου ὅ,τι εἶχα ἀκούσει γιὰ τὸ νησὶ τοῦτο κι' εἶδα τὸν ἑαυτό μου νὰ παραδέρνη, ἐρείπιον ψυχικὸ καὶ σωματικὸ, συντρίμι μέσα σ' ἓναν τόπο πού ἡ φαντασία μου τὸν εἶχε πλάσει πιὸ τρομερὸ κι' ἀπ' αὐτὴν τὴν κόλαση τὴν ἴδια...».

«...Θὰ ἔβγαίνα ἄραγε ζωντανὸς ἀπὸ ἐκεῖ; Καὶ ὅταν ξεκίνησα ἀπὸ τὴ Θεσσαλονίκη γιὰ ἐδῶ εἶχα τὴν ἐντύπωση πὼς ἀρχίζει γιὰ μένα (τὴν ἴδια γνώμη εἶχαν καὶ οἱ ἄλλοι συνάδελφοι πού ἦσαν μαζί μου) μίαν περίοδο μαρτυρικῆς ζωῆς. Ὅσο μίκραινε ἡ ἀπόσταση πού μὲ χωρίζε ἀπ' τὸ νησί, ἐννοιωθα νὰ μοῦ σφίγγεται ἡ καρδιά καὶ ἓνας κόμπος μοῦ δυσκόλευε τὴν ἀναπνοή μου...».

Τμήμα 4ον

Μόλις οι στρατιώτες αυτοί έβγαιναν στο νησί, έβλεπαν ότι συνέβαινε γύρω τους με φανερή κατάπληξη και έπιφυλακτικότητα.

Στην άρχή έψαχναν με όρθάνοιχτα μάτια να ίδούν τα ανθρώπινα ράκη που οι άγριες άλυσσίδες είχαν κάμει σκιές. Τέντωναν τ' αυτιά τους ν' ακούσουν τους δόγγους του πόνου των εδημοκρατικών φαντάρων που ξεψυχούσαν μέσα στην άγωνία και τη φρίκη.

Αντί όλων αυτών, έβλεπαν στρατιώτες να κινούνται έλεύθερα προς κάθε κατεύθυνση, να γελούν και να παίζουν, να εργάζονται με ψυχική ήρεμία, να τραγουδούν έθνικά θούρια με άνυπόκριτο ένθουσιασμό και να γυμνάζονται όπως οι στρατιώτες όλων των άλλων Μονάδων του Έθνικού μας Στρατού.

Πρόσεχαν στα ζωηρά και ύγιεινά πρόσωπά τους και καταλάβαιναν ότι αυτοί οι άνθρωποι δεν μπορεί να λιμοκτονούν ή να καταπιέζονται και ν' άργοπεθαίνουν. Ούτε ήσαν βαλμένοι μέσα σε σάκκουσ, αλλά ήσαν ντυμένοι με καλές στρατιωτικές στολές και με άρδουλα.

Στην άρχή μερικοί άπ' αυτούς τους νέους, έφαντάστησαν ότι, οι στρατιώτες που κυκλοφορούσαν άφοβα και έλεύθερα, θα ήσαν οι «μοναρχοφασίστες» φρουροί, οι δε άλλοι, «οι δημοκρατικοί φαντάροι», θα ήσαν κάπου περιωρισμένοι κι' άθέατοι.

Αλλά, σιγά-σιγά, άφ' ού μπήκαν κι' οι ίδιοι στη ζωή του Τάγματος, κατάλαβαν γρήγορα την πραγματικότητα. Τότε άρχισε να γίνεται μιá δυνατή πάλη μέσα στην ψυχή τους. Από τó σκοτάδι τής κομμουνιστικής ψευτιάς περνούσαν όριστικά στο φώς τής Αλήθειας.

Η έμιστοσύνη που τους δημιουργούσε ή φιλική διάθεση του διμοιρίτου, ή στοργή του λοχαγού και τó πατρικό ενδιαφέρον του διοικητού του Τάγματος, τους έκαμε να εργάζονται όλοι, σύμφωνα με τó καθωρισμένο πρόγραμμα του Τάγματος, με προθυμία και ένθουσιασμό. Καθένας μέσα στη γενική εργασία, έδειχνε τís ιδιαίτερες ικανότη-

τες και προτιμήσεις του, την πείρα ή τή μόρφωσή του, τά άθλητικά του προσόντα, τó ταλέντο του ή τήν κλίσι του στη Λογοτεχνία, τή Μουσική, τó Θέατρο. κ.λ.π.

Έτσι εκτός άπό τήν καθωρισμένη Σωματική Αγωγή, τís τακτικές στρατιωτικές άσκήσεις, τήν ήθική και θρησκευτική άγωγή, τήν έθνική και Κοινωνική διδασκαλία, τή άτομική και γενική καθαριότητα, άνεπτυχθη σε αξιόλογο βαθμό ó άθλητισμός και ιδιαίτερα τó ποδόσφαιρο, συγκροτήθησαν χορωδίες κατά τάγματα, εκ των οποίων ή μιá (χορωδία Μακρονήσου) είναι σήμερα ίσως ή καλύτερα τής Έλλάδος, έδημιουργήθησαν όρχήστρες, κατεσκευάστησαν θέατρα, στα όποία παίζουν πολλοί καλοί Μακρονησιώτικοί θίασοι Έλληνικά, ξένα ή δικής τους έμπνεύσεως έργα, και σκέτς έθνικοκοινωνικού περιεχομένου κ.λ.π.

Από τους ίδιους στρατιώτες συγκροτήθησαν συνεργεία τεχνικής Έκπαιδέσεως (ραφεία, ύποδηματοποιεία, ξυλουργικά εργαστήρια, κουρεία κ.λ.π.) και έξευρέθη διδακτικό προσωπικό για τά Σχολεία Αγραμμάτων. Οι ίδιοι κάνουν όμιλίες προς τους συναδέλφους των, συνεργάζονται στη σύνταξι του Περιοδικού «Σκαπανεύς», και στην έκδοση των τριών έφημερίδων «Αναμόρφωσις», «Φωνή τής Πατρίδος», και «Σκαπανεύς», χειρίζονται κινηματογραφικό μηχάνημα τής Αμερικανικής ύπηρεσίας Πληροφοριών, που παίζει τέσσαρες ήμέρες τήν εβδομάδα, εργάζονται στα γραφεία των Ταγμάτων και λόχων κ.λ.π. Άσχολούνται κατά τís έλεύθερες ώρες τους στην κασκευή διαφόρων καλλιτεχνημάτων, άπό γύψο, άπό ξύλο, άπό γραμματόσημα, έπιδίδονται στην ζωγραφική, στην ποίηση και στη σάτυρα και τó καλοκαίρι κάνουν θαλάσσια λουτρά ύπό τήν επίβλεψη ειδικών συνεργείων διασώσεως με έπικεφαλής τους ιατρούς των Ταγμάτων.

Όλοι δε όσοι δείχνουν καλή διαγωγή παίρνουν εκ περιτροπής άδειες και μεταβαίνουν στας Αθήνας ή άλλαχού.

Τά κατωτέρω άποσπάσματα όμιλιών δεί-

χνουν την βαθειά ψυχολογική διαφοροποίηση που γίνεται από την απόκάλυψη του

ψεύδους, που έσπειρε η Κομμουνιστική προπαγάνδα για το έργο της Μακρόνησου.

«...» Αν αρχικά ήλθα με επιφύλαξιν και φόβον, τώρα φεύγω εύγνων και με τις ωραιότερες έντυπώσεις για το μεγαλειώδες έργο της έθνικης και ήθικης αναπλάσεως που έδω συντελείται...».

(Απόσπασμα ομιλίας στρατιώτου Φαουράκη Δημητρίου του Β' Τ.Σ. γενομένη εις συγκέντρωσιν του Τάγματος την 6-10-43

«...Παρατηρώ τριγύρω μου τον καταυλισμό. Όλα είναι τακτοποιημένα όμορφα. Διαπιστώνω άμέσως πως καταβάλλεται έντονη φροντίδα ώστε η ζωή μας να γίνεται πιο χαρούμενη και πολιτισμένη. Καθαριότητα στον καταυλισμό, υποψειγματική και μεγάλη τάξη. Το περιβάλλον ολόκληρο αποπνέει άνθρωπια και πολιτισμό. Αρχίζω να μην πιστεύω στα μάτια μου. Μά είναι αλήθεια όλ' αυτά; "Η μήπως όνειρεύομαι;...».

«...Άργά-άργα άρχισα κι' εγώ να ξυπνώ από την πλάνη. Όλα τριγύρω συνέτειναν σ' αυτό το ξύπνημα. Σκεφτόμουν... Που είναι οι στερήσεις, ή πείνα και τα βασανιστήρια; Που είναι ή έξαντλητική δουλειά και ή κακομεταχείριση; Ποιος άνθρωπος με καλή θέληση μπορεί να πη πως έδω είναι στρατόπεδο συγκεντρώσεως; Και όμως οι κομμουνιστάι αυτό έλεγαν, για να διαστρεβλώνουν έτσι την αλήθεια. Τα συμπεράσματα έβγαιναν μόνα τους άδίαστα. Είχαν λόγους οι κομμουνιστάι να δυσφημίζουν την Μακρόνησο, γιατί καταλάβαιναν πως το νησί αυτό θα γίνη ο τάφος της ψεύτικης ιδεολογίας του.

'Απόσπασμα ομιλίας στρ. Μαυρίδου Σωκράτ. του Β' Τ.Σ. με τίτλο : «Μακρόνησος

το νησί με τον μεγάλο προορισμό». Έκφω-νηθείσης εις συγκέντρωσιν του Τάγματος.

«....Στή Μακρόνησο αντί για Νταχάου δρήκαμε ένα μεγάλο αναμορφωτικό σχολείο...».

«....Στή Μακρόνησο ξεκαθαρίστηκε και ή πιο μικρή άμφιβολία, την οποία τυχόν είχε καθ' ένας από μās μέσα του...».

Δεκανεύς : Μπαλογιάννης Άνδρέας
Γ.Κ.Π. (Αξ)κών 15-11-48

Τμήμα 5ον

Η ΕΘΝΙΚΗ ΚΑΙ ΗΘΙΚΗ ΑΓΩΓΗ ΚΑΙ Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΦΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΣΤΗ ΜΑΚΡΟΝΗΣΟ ΑΠΕΤΕΛΕΣΕ ΠΑΝΤΑ ΤΗΝ ΠΡΩΤΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑ

Η όλη προσπάθεια της διαφώτισεως άρχισε χωρίς προηγούμενο πρότυπο, με μόνα έφόδια τη θερμή αγάπη προς την ιδέα της Πατρίδος, τη βαθειά συνείδηση προς την ιστορική άποστολή της Έλληνικής φυλής

και την άλύγιστη πίστη προς το δίκαιον του Άγώνος και την τελική νίκη.

Σκοπός της διαφωτιστικής προσπάθειας ήτο και είναι το ξύπνημα της ναρκωμένης Έλληνικής συνειδήσεως των παρα-

συρθέτων από τὰ ἀπελευθερωτικά, πατριωτικά, δικαιοπολιτικά καὶ ἰσοπολιτικά πλάνα κηρύγματα τοῦ μετῆμφισμένου κατοχικοῦ κομμουνισμοῦ καὶ ἡ φωτεινὴ ἀποκάλυψις τῆς Ἐθνικῆς καὶ Κοινωνικῆς Ἀλήθειας.

Κυρίαρχοι σκέψεις ἦσαν : ὁ βαθὺς ἔθνικὸς πόνος γιὰ τὴν θανάσιμη πλάνη τῶν παιδιῶν τῆς ἴδιας μητέρας Ἑλλάδος. Ἡ πίστις στὴν ἰκανότητα ἀναπροσαρμογῆς τοῦ Ἑλλήνου, ἡ πεποίθησις στὴ δοκιμασμένη μέσα στὴν ταραχώδη διαδρομὴ τῆς μακραιωνοῦ ἱστορίας τοῦ ἔθνους, φιλοπατρία του. Ἡ ἀναγνώρισις τοῦ συγγνωστοῦ τῆς μοιραίας πλάνης του, λόγῳ τῆς πρωτοφανοῦς συγχίσεως ποὺ ἐδημιούργησαν ἀστάθμητοι παράγοντες καὶ ἀσυλλήπτου τραγικότητος ἀτομικὲς ἀθλιότητες καὶ ἔθνικὲς συμφορὲς. Καὶ τέλος ἡ Ἐθνικὴ καὶ Κοινωνικὴ ἀνάγκη νὰ ζανακερδηθοῦν μὲ κάθε θυσία ὅλοι ἐκείνοι ποὺ ἀπώλεσθησαν μεσ'στὸ σκοτάδι τῆς συμφορᾶς, ὅταν τὸ τίμημόν τοῦ Ἐθνικοῦ σκάφους φοβισμένα ἐκρατεῖτο καὶ λανθασμένα κατευθύνετο.

Βάσις τῆς διαφωτίσεως ἐτέθη ἡ φιλικὴ συμπάραστασις, ἡ κατανόησις καὶ ἡ στοργικὴ μεταχείρισις, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐθεμελιώθη ἡ ἐμπιστοσύνη στὴ Διοίκηση καὶ ἡ λήθη τοῦ παρελθόντος.

Ἐν ὅσῳ ἀπ' αὐτὰ ἀκούονται εὐχαρίστως οἱ διαφωτιστικὲς διδασκαλίαι καὶ εὐκόλα γίνεται ἀντιληπτό τὸ μέγεθος τῆς ἀπάτης τοῦ Κομμουνισμοῦ καὶ ἡ πλάνη τοῦ δρόμου τοῦ δικοῦ τους.

Βασικὴ ἀρχὴ στὴν προσπάθεια τῆς διαφωτίσεως εἶναι ὅτι δὲν πρέπει νὰ παρουσιαζώμαστε ὡς ἄρνησις, ἀλλὰ καὶ ὡς θέσις.

Δὲν εἶναι ἀρκετὸ νὰ διακηρύσσωμε τὴν ἄρνησίν μας ἢ τὸ μῖσος μας στὸν Κομμουνισμό, ἀλλὰ πρέπει ν' ἀναπτύξωμε πειστικῶς τὴν ἀρχὴν μας.

Τὴν ἀρχὴν στὴν ὁποίαν βασίζεται τὸ σημερινὸ κοινωνικὸ καθεστῶς καὶ τὸ οἰκονομικὸ μας σύστημα. Τὴν πορεία τῆς Ἀστικοδημοκρατικῆς ἐξελέξεως μὲ τὴν ἀτομικὴ ἐλευ-

θερία καὶ τοὺς περιορισμοὺς ποὺ ἐπιβάλλει σ' αὐτὴν ἡ Κοινωνικὴ δικαιοσύνη. Τὴν βασικὴν ἀρχὴν τῆς Δημοκρατίας καὶ τοὺς κοινωνικοὺς θεσμοὺς μὲ τοὺς ὁποίους ἐγαλουχήθη ὁ κόσμος ἀπὸ τότε ποὺ ὁ ἄνθρωπος ἄρχισε νὰ γίνεταί παράγων τοῦ πολιτισμοῦ (Κράτος, Οἰκογένεια, Θρησκεία). Τὴν ἀληθῆ ἔννοια τῶν αἰώνιων ἠθικῶν ἀξιών (Ἐλευθερία, Ἰσότης, Δικαιοσύνη) οἱ ὁποῖαι ἀποτελοῦν τὴν κορυφὴν τῆς πυραμίδος τῶν ἰδανικῶν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους.

Ἡ ὀρθὴ θέσις τῶν ἀνωτέρω θεμάτων παρουσιάζει τὴν κομμουνιστικὴν θεωρίαν κατ' ἀναγκαίαν συνέπειαν ὡς ἄρνησιν τῶν ἰδικῶν μας θεσμῶν καὶ πεποιθήσεων. Ἡ ἀντίκρουσις τῶν κομμουνιστικῶν θεωριῶν γίνεται κυρίως ἀπὸ τοὺς ἀναρχικοὺς ποὺ δείχνουν εἰλικρινῆ διάθεσιν ν' ἀνανήψουν.

Μ' αὐτὸν τὸν τρόπο καὶ οἱ ἴδιοι ὠφελοῦνται διότι εὐρίσκουν τὴν εὐκαιρίαν νὰ μελετήσουν θέματα ἔθνικα καὶ κοινωνικά, νὰ συμπληρώσουν τὴν μονομερῆ κομμουνιστικὴν μόρφωσιν, καὶ νὰ πεισθοῦν βαθύτερα ὅτι ἡ Ἀστικοδημοκρατικὴ Χριστιανικὴ Κοινωνία προάγει τὸν ἄνθρωπον καὶ τὸν πολιτισμό, ἐνῶ ἀντιθέτως ὁ Κομμουνισμὸς μὲ τὴν ἐξαφάνισιν τῆς ἀτομικότητος, δημιουργεῖ ἄβουλη μάζα, ὑποχείριαν στὴν ἐγκληματικὴν διαθέσει τῆς Κομμουνιστικῆς ὀλιγαρχίας.

Ἐκτὸς ἀπὸ τὴν Ἐθνικὴν καὶ κοινωνικὴν ἀναμόρφωσιν, στὴ Μακρόνησο ἐπιδιώκεται καὶ ἡ ἠθικὴ ἐξυγίανσις, τῶν ἐξ αὐτῶν ἐλαχίστων νέων ποὺ μαζί μὲ τὸ κομμουνιστικὸ μικρόδιον, εἶχαν καὶ σοβαρὰ κοινωνικά ἐλαττώματα (χασισοπότες, μορφομανεῖς, χαρτοπαῖχτες, κλέφτες κ.λ.π.). Ὅλοι αὐτοὶ παίρνουν μεγάλη βελτίωσιν καὶ βγαίνουν χρῆστοι πολῖτες, καλοὶ χριστιανοὶ καὶ γνήσιοι Ἕλληνες.

Τὰ κατωτέρω ἀποσπάσματα ἐπιστολῶν, ὁμιλιῶν κ.λ.π. δείχνουν τὸ ἔργον τῆς Μακρόνησου καὶ τὴν διαφοροποιητικὴν του δύναμιν.

«...Θὰ ἤθελα νὰ μοῦ εἶχαν κόψει τὸ χέρι μου ἢ τὸ πόδι μου ἀρκεῖ νὰ προσέφερα καὶ ἐγὼ κάτι γιὰ τὴν συντριβὴν τῆς ἀνταρσίας.

Χθὲς ἦλθε ὁ Δεσπότης Θεσσαλονίκης καὶ μᾶς μοίρασε δῶρα. Πρέπει νὰ πιστέψης ὅτι τὴν ὥρα ποὺ ἔκανε τὴν διανομὴν, ἀπὸ μέσα μου κάποιος μοῦ ἔλεγε ὅτι ἐγὼ δὲν πρέπει νὰ πάρω δῶρα, γιατί δὲν μοῦ ἀξίζουν...».

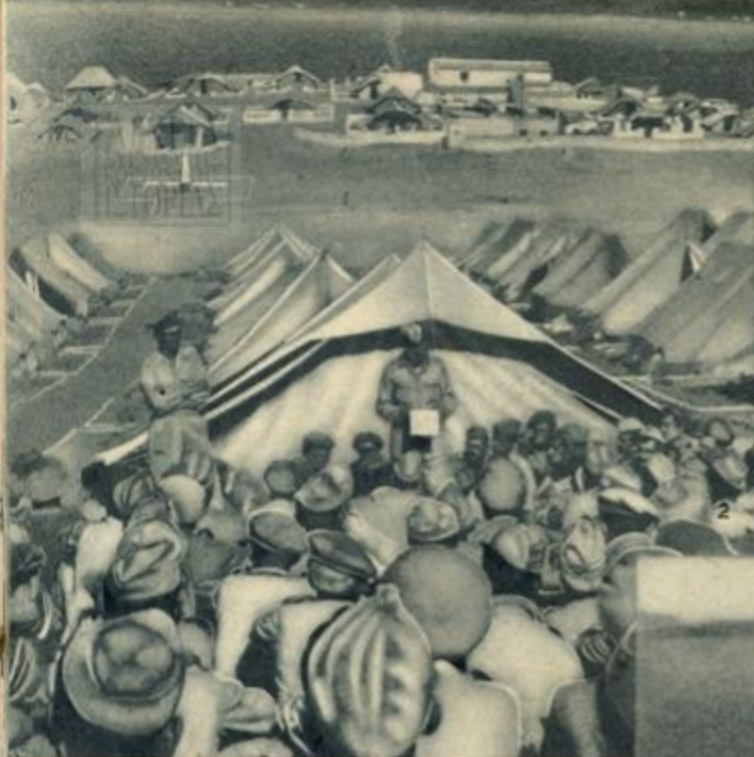
(Ἀποσπάσματα ἐπιστολῆς τοῦ Στρατ. Ζαΐμη Ἰωάννου ὅστις ἀνανήψας πολεμᾶ εἰς

μάχιμον μονάδα πρὸς τὸν πρῶτον Λοχαγὸν του εἰς Α' Τ.Σκαπανέων.)

1 Έκκλησιασμός Τάγματος.

2 Όμιλία Σκαπανέως πρὸς συναδέλφους του.

3 Θέατρον.

4 Όρχηστρα Β' Τάγματος.

5 Τὸ θεατρικὸν ἔργον "Παῦλος Μελάς", ἐγράφη καὶ ἐπαίχθη ἀπὸ τοὺς Σκαπανεῖς ἐπὶ τῇ ἐπετείῳ τοῦ θανάτου του.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΙΣ
ΤΩΝ ΒΑΣΙΛΕΩΝ ΠΑ
ΕΙΣ ΜΑ

*Αφιξίς τών Α. Α. Μ. Μ. τών
Βασιλέων Παύλου και
Φρειδερίκης, μετά τών κ. κ.
Υπουργών Στρατιωτικών,
Δικαιοσύνης, Τ. Τ. Τ. και
τοῦ Στρατηγοῦ Βάν Φλήτ.

Με ἐκδηλώσεις πρωτοφα-
νοῦς ἐνθουσιασμοῦ, οἱ
Μακρονησιώτες κατευ-
οδώνουν τήν Α. Μ. τήν
Βασιλισσαν.

*Ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς Παῦλος
παρακολουθῶν παρέλασιν
Σκαπανέων εἰς Μακρό-
νησον.

ΕΝ ΤΩΝ Α.Α.Μ.Μ.
ΟΥ ΚΑΙ ΦΡΕΙΔΕΡΙΚΗΣ
ΔΝΗΣΟΝ

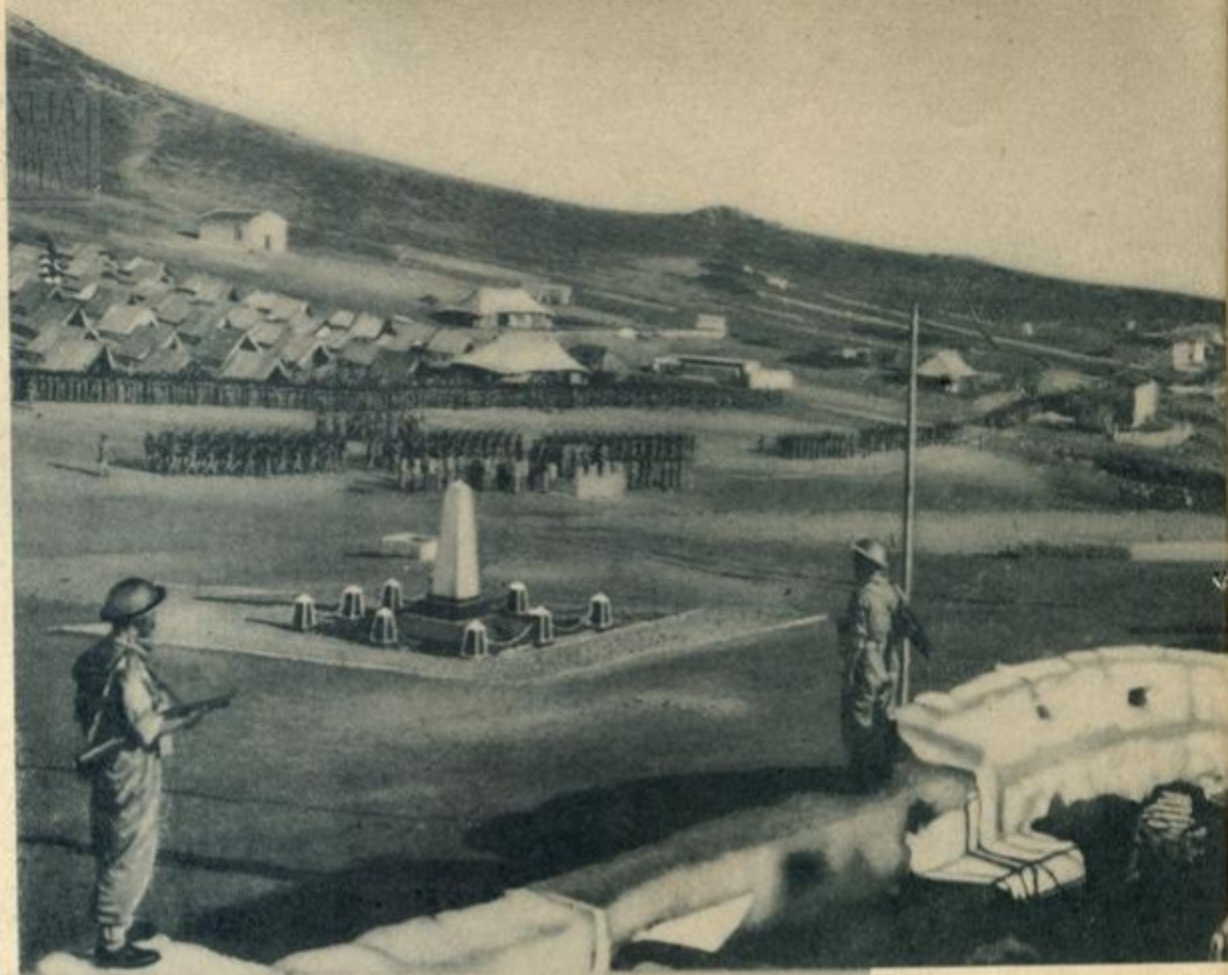
Με έκδηλῶσεις πρωτοφανοῦς ἐνθουσιασμοῦ, οἱ Μακρονησιῶτες κατευοδώνουν τὴν Α. Μ. τὸν Βασιλέα.

Ἡ Α.Μ. ὁ Βασιλεὺς Παῦλος ἀποχαιρετῶν τοὺς Μακρονησιῶτας.

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν κ. Π. Κανελλόπουλος ὁμιλῶν πρὸς τοὺς Σκαπανεῖς εἰς Μακρόνησον.

Παρέλασις ἀναχωρούντων
διὰ τὸ μέτωπον Μακρο-
νησιωτῶν πρὸ τοῦ Ἡρώου.

Ὑπὸ τὰς ἐπευφημίας τῶν
συναδέλφων τῶν ἀναχωρεῖ
ἡ 3η ἀποστολὴ Σκαπα-
νέων διὰ τὸ μέτωπον.

Ἀποσπάσματα λόγων καὶ ἄρθρων τοῦ στρατ. Ἱερέως Μονάδων Μακρο- νήσου Ἀρχιμ. Νικοδήμου Βαλλήνδρα.

Ἔνα ΟΧΙ ἀποφασιστικὸ ἐλπίζομεν καὶ εὐχόμεθα ν' ἀποτελέσῃ τὴν ἐτυμηγορία καὶ τὴν τελευταία λέξι κάθε Ἑλληνοῦ πατριώτου τῆς Μακρονήσου πρὸς τὰς κακὰς εἰσηγήσεις ποὺ τυχὸν ἐδέχθη εἰς τὸ παρελθόν.

Διὰ νὰ ἀξιοποιηθῇ τὸ ΟΧΙ τῆς μεγάλης ἐποποιΐας 1940—41 ἀπαιτεῖται ἕνα δεύτερο ΟΧΙ πρὸς ὅλα τὰ πάθη καὶ τὶς κακίαι καὶ τὶς ἐθνικὲς ἀναξιότητες. Στὴν Μακρόνησο καλλιιεργεῖται τὸ ΟΧΙ τῆς ἠθικῆς ἀντιστάσεως πρὸς τὸ κακόν.

Ἡ ἠθικὴ ἀνάρρωσις τῆς Κοινωνίας δὲν θὰ ἔλθῃ ὡς ἀποτέλεσμα κοινωνικῶν συνθημάτων καὶ καθεστώτων. Εἶναι ζήτημα πολὺ βαθύτερον. Ζήτημα πρωτίστως ἠθικόν. Καὶ τὴν λύσιν του θὰ εὕρῃ μόνον ἐπὶ ἠθικο-λογικῆς βάσεως.

Μόνον ὅταν οἱ ἄνθρωποι δεχθῶν τὴν εὐεργετικὴν ἐπίδρασιν τῆς χριστιανικῆς διδασκαλίας, μόνον τότε θὰ διορθωθῇ ὅ,τι κακόν ὑπάρχει στὴν κοινωνία. Μὴ πλανώμεθα.... Ἐπληρώσαμε τόσο ἀκριδὰ τὰ πειράματα τῶν ἀντιχριστιανικῶν συστημάτων.

(Ἀπὸ ὁμιλίαν μὲ θέμα «Θεραπεία κοινωνικῶν πληγῶν»)

Πονεμένη Μάννα.

Πατρίδα Ἑλλάδα μας γλυκεῖα
τοῦ κόσμου τὸ καμάρι
ἐπόνεσες πολὺ γιὰ μᾶς
μὰ τώρα πιά θὰ γιάνης.

Μάννα ποὺ σ' ἐπληγώσαμε στὰ χρόνια τῆς σκλαβιάς σου
εἴμαστε τώρα ἔτοιμοι νὰ τρέξουμε κοντά σου
καὶ μὲ τὸ αἷμα μας νὰ πλύνουμε
κάθε λαβωματιά σου.

Κι' ἔτσι θὰ δείξουμε ξανά στοὺς ἄτιμους προδότες
ποὺ στὸν καιρὸ τῆς κατοχῆς λεγόταν πατριώτες
ὅτι τὰ Ἑλληνόπουλα τὸ ἔχουν καταλάβει
πὼς ὅλοι οἱ κομμουνιστὲς εἶναι Βουλγαροσλαῦοι.

Μὴν κλαῖς πιά μάννα μου γλυκεῖα καὶ δός' μας τὴν εὐχή σου
γιατὶ στὸ ὀρκιζόμαστε πὼς θάμαστε μαζί σου,
γιὰ νὰ σὲ κάνουμε τρανὴ νὰ κλαῖνε οἱ ἐχθροὶ σου.

Κι' ἔτσι Ἑλλάδα μας χρυσὴ ποὺ θάσαι εὐτυχισμένη
χαρούμενοι κι' ἐμεῖς μὲ σὲ θὰ ζοῦμε ἀγαπημένοι
καὶ θε νὰ δείξουμε παντοῦ σ' ὅλη τὴν οἰκουμένη,
πὼς ἡ μητέρα Ἑλλάδα μας πάντα νικῆτρα δγαίνει.

ΚΟΥΓΙΑΜΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ, 3ος Λόχος

Η ΗΘΙΚΗ ΑΓΩΓΗ ΣΤΙΣ ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΤΗΣ

Α' Σχολεία 'Αγρομάτων.

Σε κάθε Τάγμα και στο Γ' Κ.Π.Α. λειτουργεί ανά εν Σχολείον 'Αγρομάτων με πρόγραμμα ανάλογον πρὸς αὐτὸ πού ἐφαρμόζεται στὰ Δημοτικά Σχολεία τοῦ Κράτους. 1.000 περίπου ἀναλφάβητοι στρα-

τιῶτες πέρασαν ἀπὸ τὰ Σχολεία αὐτὰ καὶ σήμερα μποροῦν με εὐχέρεια νὰ διαβάσουν, νὰ γράφουν ἐπιστολὲς στοὺς δικούς τους καὶ νὰ λογαριάζουν ἤνὰ λύνουν προβλήματα με τὶς τέσσαρες πράξεις τῆς ἀριθμητικῆς.

Β' Διαλέξεις, ἐπιστολές, παρωδίες ποιήματα.

Ἔχουν ἐκφωνηθῆ ὑπὸ στρατιωτῶν καὶ ἀξιωματικῶν ἀνω τῶν τριῶν χιλιάδων διαλέξεις ἐθνικοῦ κοινωνικοῦ, ἠθικοῦ καὶ θρησκευτικοῦ περιεχομένου καὶ ἀνω τῶν τριῶν χιλιά-

δων παρωδίες καὶ ποιήματα ἐθνικὰ καὶ ἀντισυμμοριακά. Ἔχουν δὲ ἀποσταλεῖ ἐκεῖθεν πολλὲς δεκάδες χιλιάδων ἐπιστολὲς ἐθνικοῦ περιεχομένου.

Γ' Βιβλιοθήκαι.

Τὸ σύνολον τῶν βιβλίων, τὰ ὁποῖα ὑπάρχουν στὶς βιβλιοθήκες τῶν Μονάδων Μακρο-

νήσου εἶναι 1926, ἀριθμὸς ἀνεπαρκῆς, ὁ ὁποῖος εἶναι ἀνάγκη νὰ αὐξηθῆ.

Δ' Ἐφημερίδες καὶ περιοδικὸν "Ἰσκοπανεύς".

α) «Ἀναμόρφωσις» τοῦ Α' Τάγματος. Ἐκδίδεται ἐβδομαδιαίως ἀπὸ 22-5-48 σὲ 2.300—4.500 περίπου φύλλα ἀναλόγως τῆς δυνάμεως. β) «Ἡ φωνὴ τῆς Πατρίδος» τοῦ Β' Τάγματος. Εἶναι δεκαπενθήμερος καὶ ἐκδίδεται ἀπὸ 28-10-47 εἰς 3.000 φύλλα. γ) Ἐφημερίς «Σκαπανεύς» τοῦ Γ' Τάγματος. Ἐξεδόθη κατ' ἀρχὰς ὡς μηνιαία πολυγραφημένη τὴν 18-8-47 διέκοψε τὴν ἐκδοσὴν τῆς στὸ 16ο φύλλο τῆς καὶ ἐπανεξεδόθη τυπογραφημένη τὴν 28-10-48. Ἐκτοτε κυκλο-

ρεῖ στὶς 15 ἐκάστου μηνὸς σὲ 3000 φύλλα. δ) Περιοδικὸν «Σκαπανεύς» τοῦ Γ' Τάγματος. Ἐκδίδεται τὴν 1ην ἐκάστου μηνὸς ἀπὸ 28-10-47. Τὸ 13ον τεύχος τοῦ μηνὸς Ἰανουαρίου 1949 ἐξεδόθη σὲ 15.000 τεύχη, τὰ ὁποῖα κυκλοφοροῦν στὴ Μακρονήσου καὶ σ' ὅλη τὴν Ἑλλάδα.

Οἱ ἀνωτέρω ἐφημερίδες κυκλοφοροῦν ἐντὸς τῆς Μακρονήσου, πολλὰ φύλλα δὲ ἀποστέλλονται στὶς διάφορες Μονάδες δωρεάν.

Ε' Θρησκευτικὴ Ἀγωγή.

Ἀποδίδεται μεγάλη σημασία στὴν θρησκευτικὴ Ἀγωγή. Κάθε Τάγμα ἔχει τὴν ἐκκλησία του καὶ γίνονται τακτικὲς λειτουργ-

γίες ἀπὸ τοὺς ἐκεῖ στρατιωτικούς ἱερεῖς Χριστιανικὰ κηρύγματα καὶ ὁμιλίαις θρησκευτικοῦ περιεχομένου.

ΣΤ' Ἀθλητισμός.

Παρουσιάζει ἐκδήλως ζῶηρον ἐνδιαφέρον σ' ὅλες τὶς Μονάδες. Ἀποτελεῖ ἐξαίρετον μέσον ψυχαγωγίας καὶ κατάλληλη ψυχολογικὴ διαμόρφωση γιὰ τὴ δημιουργία ἀτμοσφαιράς ἐμπιστοσύνης καὶ καλῶν

δεκτῶν διαφωτίσεως. α) Ποδοσφαῖρον Ἡ συγκρότησις ποδοσφαιρικῶν ὁμάδων ἀρχισε ἀπὸ τοῦ Σεπτεμβρίου 1947 στὸ Γ' Τάγμα καὶ ἀπὸ τοῦ Μαρτίου 1948 καὶ βραδύτερον, στὰ ἄλλα Τάγματα.

Έχει συγκροτηθῆ ἀνά μία ποδοσφαιρική ὁμάς εἰς ἕκαστον λόχον, οἱ ὁποῖες ἀγωνίζονται μεταξύ των καὶ οἱ καλύτερες βραβεύονται. Μικτὲς ὁμάδες τῶν ταγμάτων ἔχουν δώσει πολλές συναντήσεις καὶ ἐκτὸς τῆς Μακρονήσου μὲ ἄριστα ἀποτελέσματα. Οὕτως ἐνίκησαν τὶς ὁμάδες Λαυρίου «Ὀλυμπιακὸς» καὶ «Βυζάντιον» τὴν μικτὴν Σύρου μὲ 6—0 καὶ τὴν πρωταθλήτριαν τῆς Ἑλλάδος «Ὀλυμπιακὸν» Πειραιῶς μὲ 2—1.

Ἔχουν κατασκευασθῆ κατάλληλα γήπεδα ἀπὸ τοὺς στρατιῶτες καὶ οἱ ὁμάδες εἶναι

ἐφωδιασμένες μὲ τὰ ἀπαραίτητα ἀθλητικὰ εἶδη.

β') Πυγμαχία — Πάλη.

Γίνονται πολλοὶ ἀγῶνες καὶ προπονήσεις ὑπὸ τὰς ὁδηγίας στρατιωτῶν—προπονητῶν.

γ') Βόλεϋ — Μπάσκετ

Ὅμαδες ἀθλοπαιδιῶν δίδουν τακτικὰς συναντήσεις εἰς εἰδικῶς διαρρυθμισμένους χώρους.

δ') Ἀθλητισμὸς στίβου.

Καλλιεργεῖται συγχρόνως καὶ ὁ Κλασσικὸς ἀθλητισμὸς μὲ λαμπρὰ ἀποτελέσματα.

Σ' Καλλιτεχνικὸν Τμημᾶ.

α) Θέατρον. Κάθε τάγμα ἔχει δικοῦ θεάτρο μὲ καλοὺς ἡθοποιούς, σκηникύ, κοστούμια, κ.λ.π. Ἐπαίχθησαν πλείστα ἔργα τῆς Ἀρχαίας Τραγωδίας, Ἐθνικοκοινωνικὰ καὶ Κωμικὰ. β) Μουσική. 1) Ἀπὸ μικροφώνου. Πρόγραμμα διαφωτιστικὸ καὶ ψυχαγωγικὸ καταρτιζόμενον ἀπὸ τὰ τμημᾶτα Ἠθικῆς Ἀγωγῆς μὲ συμμετοχὴν τῆς μπάντας καὶ τῆς χορωδίας ἐκάστου Τάγματος. Σήμερον τὸ ἀνωτέρω πρόγραμμα ἐκπέμπει ὁ Ραδιοφωνικὸς Σταθμὸς Μακρονήσου. 2) Τὸ Ραδιογραμμόφωνον μεταδίδει τὰ προ-

γράμματα Ραδιοφωνικῶν Σταθμῶν καὶ ἰδίᾳ τῆς Μακρονήσου καὶ τῶν ἐνόπλων Δυνάμεων.

3) Ὀρχήστρα. Κάθε Τάγμα ἔχει τὴ δική του ὀρχήστρα μὲ πολλὰ ὄργανα καὶ ἄριστο ρεπερτόριο. Ἔχουν δώσει πολλές συναυλίες μὲ μεγάλη ἐπιτυχία. 4) Οἱ χορωδίες τῶν Ταγμάτων παρουσίασαν ἀλματώδη ἐξέλιξη, ἡ δὲ χορωδία Μακρονήσου ποῦ ἐμφανίζεται πολὺ συχνὰ ἀπὸ τοὺς ραδιοφωνικοὺς Σταθμοὺς Ἀθηνῶν καὶ Ἐνόπλων Δυνάμεων εἶναι ἴσως ἢ καλυτέρα τῆς Ἑλλάδος.

Η' Κέντρα Ψυχαγωγίας Ὀπλιτῶν.

Τὰ Κ.Ψ.Ο. τῶν Μονάδων Μακρονήσου ἔχουν σήμερον πλουτισθῆ μὲ κάθε εἶδος χρή-

σιμον γιὰ τοὺς στρατιώτας. Πωλοῦνται σὲ τιμὴ σχεδὸν κόστους διάφορα γλυκὰ, καφές, τρόφιμα, φρούτα κ.λ.π.

Θ' Τεχνικὴ Ἐκπαίδευσις.

Ἔχουν ὁργανωθῆ διάφορα τεχνικὰ συνεργεῖα ξυλουργῶν λεπτοσιδηρουργῶν καὶ σιδηρουργῶν, κτιστῶν, ὑποδηματοποιῶν κ.λ.π. Ἐπίσης κάμιννοι ὀπτοπλίνθων, κεράμων,

ἀσβέστου καὶ ξυλανθράκων. Κάθε Τάγμα ἔχει παραγάγει ἑκατοντάδες χιλιάδων τούβλων, δεκάδες χιλιάδων ὀκάδων ἀσβέστου καὶ ξυλανθράκων.

Σήμερον ἡ ΕΛΛΑΣ διεξάγει δύο ἀγῶνας, μὲ τὴν ἰδίαν ἀποφασιστικότητα καὶ μὲ ἴσην ἐπιτυχίαν. Τὸν ἓνα εἰς τὰ βουνὰ ἐναντίον τῶν προδοτῶν τοῦ ΖΑΧΑΡΙΑΔΗ καὶ τὸν ἄλλον εἰς τὴν Μακρόνησον ἐναντίον τῶν ἀπατηλῶν θεωριῶν τῶν ἐχθρῶν τῆς ἡσυχίας τοῦ Κόσμου.

Τμήμα 6ον

Ἡ Μακρόνησος, ὅταν ἄρχισε ἡ λειτουργία τοῦ Στρατοπέδου, ἦταν ἓνα ἀκατοίκητο, ἀνυδρακαὶ γυμνὸ νησί. Δὲν ὑπῆρχαν οὔτε κτίρια οὔτε ἐγκαταστάσεις οὔτε δρόμοι, οὔτε λιμάνια. Ἡ ὄλη προσπάθεια ἄρχισε ἀπὸ τὸ μηδέν.

Τὰ τρία Τάγματα ἐτοποιητήθησαν σ' ἀπόσταση δύο περίπου μιλίων τὸ ἓνα ἀπὸ τὸ ἄλλο. Στὴ μέση εἶναι τὸ Α'. ἀριστερὰ τὸ Β' καὶ δεξιὰ τὸ Γ', μεταξύ δὲ τοῦ Α' καὶ τοῦ Γ' εἶναι τὸ Γ' Κέντρον Παρουσιάσεως Ἀξιωματικῶν.

Οἱ στρατιῶτες καὶ οἱ ἀξιωματικοὶ ἐγκατεστάθησαν σὲ σκηνές, μικρὲς καὶ μεγάλες. Ἐπίσης ὄλα τὰ Γραφεῖα καὶ οἱ ἀποθήκες ἐφοδιασμοῦ.

Σὺν τῷ χρόνῳ ὁμως ἄρχισαν νὰ γίνονται παραπήγματα καὶ κτίρια γιὰ ἀποθήκες ὑλικοῦ, γιὰ μαγειρεία, λέσχες Ἀξκῶν, Κέντρα Ψυχαγωγίας ὀπλιτῶν, Διοικητήρια, Γραφεῖα τῶν Ταγμάτων κ.λ.π. καὶ οἱ ἐργασίες ὠρισμένες ὥρες τῆς ἡμέρας συνεχίζονται ἀπὸ τοὺς ἴδιους τοὺς στρατιῶτες, ὅπως σὲ ὅλους τοὺς στρατοὺς τοῦ κόσμου γίνεται μὲ ἐκδηλὴ προθυμία, γιατί διαπιστώνουν ὅτι τὰ διάφορα ἔργα γίνονται πρὸς τὸ συμφέρον τους καὶ βελτιώνεται ἡ ἐν γενεὶ διαβίωσίς τους.

Κατεσκευάσθη, αὐτοκινητόδρομος, σχε-

τικὰ καλός, πού συνδέει τὰ τάγματα μεταξύ τους καὶ μὲ τὸ Γ' Κ.Γ.Π.Α. Ὅλες οἱ Μονάδες σήμερα ἔχουν ἠλεκτροφωτισμὸ καὶ οἱ ὀμιλίες ἀκούονται ἀπὸ μεγάφωνα, τὰ ὅποια μεταδίδουν καὶ τὰ δελτία εἰδήσεων τοῦ Ραδιοφωνικοῦ Σταθμοῦ Ἀθηνῶν καὶ τὶς ἐκπομπές τοῦ Ραδιοφωνικοῦ Σταθμοῦ Μακρονήσου.

Κάθε Τάγμα ἔχει κατασκευάσει τὸ θέατρό του τὸ ποδοσφαιρικὸ του γήπεδο καὶ τὴν ἐκκλησίαν του.

Τους καὶ μὲ τὸ Γ' Κ.Π.Α. Ὅλες οἱ Μονάδες τὸ λιμάνι του καὶ ἔχει τὸ πετρελαιοκίνητό του, μὲ τὸ ὅποιον μεταφέρει ἀπὸ τὸ Λαύριο τὰ τρόφιμα καὶ λοιπὰ ἐφόδιά του. Ἐπίσης ἔχουν ἀπὸ μιὰ δάρκα μὲ τὰ ἀπαραίτητα σύνεργα γιὰ ψάρεμα.

Ἐπίσης ἔχουν ἀπὸ μιὰ δάρκα μὲ τὰ ἀπαβαρὸ πρόβλημα γιὰ τὸ νησί ἦταν, ἡ ἐξασφάλισις τῆς ὑδρεύσεως. Αὐτὴ ἐξησφαλίσθη μὲ μιὰ ὑδροφόρο, ἡ ὅποια μετέφερε ἀπὸ τὸ Λαύριο στὴ Μακρόνησο ἄφθονο νερὸ ἡμερησίως.

Ὅπως δὴποτε ἀπὸ τινων μηνῶν ἄρχισαν γαιωτρήσεις στὸ Α' Τάγμα μὲ ικανοποιητικὰ ἀποτελέσματα καὶ ἐλπίζεται ὅτι γρήγορα τὸ νησί θὰ ἔχη δικό του νερὸ ἀρκετὸ γιὰ ὄλες τὶς ἀνάγκες, γιὰ δεινροφύτευση καὶ γενικὰ ἀξιοποίηση ὀλοκλήρου τῆς νήσου.

Τμήμα 7ον

Τὰ καλλιτεχνήματα πού γίνονται στὴ Μακρόνησο δείχνουν χωρὶς ἀμφιβολία τὰ καταναγκαστικά !!! ἔργα στὰ ὅποια ὑποβάλλονται οἱ... δυστυχισμένοι «δημοκρατικοὶ φαντῆροι».

Ἀλλὰ τόσο λεπτές ἐργασίες, μὲ ζωντάνια καὶ τέχνη ἀληθινή, ἀπὸ ἀνθρώπους μάλιστα πού ἐκεῖ γιὰ πρώτη φορὰ ἀπεκάλυψαν τὸ ταλέντο τους, εἶναι δυνατὸν νὰ γίνουν, ἐὰν αὐτοὶ μαστιγώνονται καὶ σέρνουν ἀλυσσίδες καὶ ἐξευτελίζονται καὶ ἀγανακτοῦν ;

Καὶ νὰ φαντασθῆ κανεὶς ὅτι ὄλ' αὐτὰ γίνονται μὲ πολὺ φτωχὰ μέσα καὶ κατὰ τὶς ὥρες τὶς ἀναπαύσεως. Μόνον πού οἱ προσπάθειες αὐτὲς ἐνθαρρύνονται καὶ βραβεύονται ἀπὸ τὶς Διοικήσεις τῶν Ταγμάτων. Δημιουργεῖται μιὰ εὐγενὴς ἀμιγλία μεταξύ ὄλων τῶν στρατιωτῶν τῆς Μακρονήσου ν' ἀναπτύξουν τὰ ταλέντα τους καὶ νὰ βελτιώσουν τὶς ικανότητες καὶ τὶς ἐπιδόσεις τους Ἀντὶ τοῦ δούρουλα καὶ τῆς ἀλυσσίδας ὑποβάλλεται ὁ ἐλεύθερος εὐγενὴς ἀνταγωνισμὸς ἀπὸ τὸν ὅποιον ξεπηδᾷ κάθε ἀγαθὸ, ὄραϊο καὶ ἰδανικὸ.